

МЕТА

Хто правду чинить –
іде до світла
Іван 3,21

ЧАСОПИС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Україна спливає кров'ю!

Звернення Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви

Ми, єпископи Української Греко-Католицької Церкви з України та з країн поселень українців Південної, Північної Америки, Австралії та Європи, які зібралися на черговий Священний Синод у м. Львові, усвідомлюючи свою відповідальність за повірену нам паству, підносимо голос від імені народу України та волаємо до народів світу: «Україна спливає кров'ю!» Ця мирна суверенна держава зазнала прямого військового вторгнення з боку північного сусіда. Сотні одиниць важкої зброї і техніки, тисячі озброєних найманців та військових регулярної армії Росії перетинають кордони України, сіють смерть і знищення, незважаючи на перемовини про перемир'я та дотеперішні дипломатичні

зусилля. Водночас триває нечувана за масштабами ненависті та спотворення істинного стану речей пропаганда, яка є не менше руйнівною, ніж зброя масового ураження. Увесь світ став свідком, як упродовж останніх місяців на теренах України агресор чинить злочини проти людства. Цілий світ сколихнуло злочинне збиття малайзійського літака, через що загинуло 298 осіб з 10 країн світу. Тисячі людей, зокрема жінки та діти, були безоглядно вбиті; багатьох із них не вдалося навіть гідно поховати. Численні поранені змушені просто чекати смерті через недосяжність медичної опіки. Тисячі людей викрадені та зазнають тортур і привселюдно-го приниження людської

гідності. Сотні тисяч біженців вимушені покинути свої домівки через загрозу їхньому життю і безпеці смерті. Якщо негайно не зупинити ці злочини, то з настанням зимових холодів кількість жертв зросте в десятки разів. Той, хто вбиває людей в Україні, завтра не завагається повернути свою зброю супроти будь-кого в своїй країні та поза її межами, атакувати будь-яку

державу світу. Перед лицем таких тяжких злочинів ми звиваємо до сумління віруючих людей різних релігій і віровизнань, звертаємося до всіх людей доброї волі, керівників держав і членів світового співтовариства: «Зупиніть кровопролиття в Україні!» Сьогодні мовчанка чи бездіяльність, небажання визнати всю драматичність ситуації, яка склалася в наші

країні, можуть зробити кожного не просто німим чи байдужим свідком, а й співучасником гріха вбивства, що кличе про справедливість до неба, як про це говорить Священне Писання: «І сказав Господь: Що ти зробив? Голос крові брата твого взиває до Мене з землі» (Бут. 4, 10). Як не пригадати також слів святого Івана Павла II, котрий далекого 1979 року в околицях колишнього концтабору Аушвіц-Біркенау сказав: «Відповідальними за війни є не лише ті, хто викликає їх безпосередньо, а й ті, хто не робить усього, що в його силах, щоб відвернути їх». До відповідальності закликаємо особливо тих, кого Господь наділив владою приймати необхідні рішення на політичному

рівні задля відновлення миру і безпеки в Європі. А всіх віруючих та людей доброї волі знову закликаємо до усильних молитов за припинення агресії і відновлення тривалого та всеохопного миру в Україні. Переконані, що Господь є з нами в наших стражданнях і бідах, що Він почує наші спільні благання та молитви, і завдяки скоординованим зусиллям міжнародної спільноти ми зможемо припинити кровопролиття, захистити гідність людини та відновити життєдайний мир.

Блаженніший
Святослав (ШЕВЧУК),
Верховний
Архієпископ УГКЦ,
та інших 40 єпископів,
учасників Синоду

Блаженніший Святослав: «Це наша і ваша боротьба за свободу!»

Якщо сьогодні Європа віддасть Україну в руки Росії, то невдовзі і сама загине – застерігає Блаженніший Святослав, Глава Української Греко-Католицької Церкви. Основна помилка Європи – на його думку – полягає в тому, що Європейський Союз декларує відданість певним цінностям, однак не може їх захистити.

«Я завжди казав і кажу, що Україна не є ворогом Росії», – говорить в інтерв'ю для КАІ Блаженніший Святослав. На питання, що буде далі, він визнає, що «майбутнє України не буде вирішене на полі бою. Його можна вирішити виключно в трикутнику: Україна, Росія, Захід. Бо без Росії і її прийняття буде важко знайти позитивне рішення для України».

До вашої уваги текст інтерв'ю Блаженнішого Святослава для польської агенції «КАІ».

КАІ: Ситуація в Україні стає щоразу драматичнішою, і то попри перемир'я, яке виглядає дуже крихким. Як її бачить Ваше Блаженство, як Глава УГКЦ?

Блаженніший Святослав: Ситуація в Україні драматична, але не трагічна. На

нас напали. Це війна – це потрібно говорити відкрито! Це не внутрішній конфлікт, як стверджує російська пропаганда. Двадцять тисяч російських військових перебувають на території Української Держави, переважно в донецькому і луганському регіонах. Там є російські танки та інша спеціалізована зброя. Щодня – навіть під час перемир'я – гинуть люди.

Втрати серед населення сягають вже 3 тисяч вбитих. Цілі українські села були знищені. Наприклад, поблизу Луганська існувало село, де проживали лемки, переселені туди з Лемківщини. Його зрівняли з землею. Систематично руйнується наш край і вбивають наше населення. Тим часом російська сторона вперто твердить, що це внутрішній конфлікт, а не напад з боку Російської Федерації.

Цю болісну правду – в результаті російської пропаганди – мало хто хоче прийняти. А це тому, що ця війна відрізняється від відомих досі. Гібридна війна – а саме з такою ми маємо справу – полягає у веденні ефективної війни передусім в інформаційній сфері і маніпуляції свідомістю.

КАІ: А як ви оцінюєте ставлення Заходу?

– У тому, що дійшло до агресії Росії в Україні, частково є провина Європейського Союзу, який показав, що він є слабким, і не хотів визнати, що маємо справу з війною проти однієї з європейських

тести на київському Майдані були маніфестацією проєвропейськості нашої країни.

Ми завжди вважали, що Європа побудована на цінностях. Тепер виникає запитання: чи вона здатна боронити ці цін-

ним викликом, бо якщо сьогодні Європа віддасть Україну в руки Росії, то невдовзі і сама загине. Зараз ідеться про нашу і вашу свободу! Це гасло незалежності поляків сьогодні стало гаслом українців. Те, що сьогодні робиться з нами, завтра буде робитися з вами. Мусимо говорити про те, як створити механізми ефектної оборони цінностей, які декларує Європа.

Для нас, українців, великим болем був факт збиття малайзійського Боїнга, в результаті чого загинуло майже 300 осіб.

(Далі –
на 8-й
стор.)

держав. Якщо Росія бачить, що ЄС і США не хочуть адекватно реагувати на ситуацію, то вважатиме, що мають дозвіл на агресію. Санкції проти Росії є добрим кроком, але запізнаним. Найвищий час, щоб Європа відчувала себе більш відповідальною. На це мусимо надіятися, тим більше, що Україна повірила в те, що Європа є її союзником. Про-

ності? Знаємо, що суспільства не лише будуються на цінностях, але цінності треба також вміти боронити. А цього Європа собі вже не усвідомлює.

КАІ: А, можливо, це вже минуло, і нами править чистий утилітаризм...

– Ми стаємо перед вели-

• ВЕРЕСЕНЬ •
2014 РОКУ БОЖОГО
• ЧИСЛО •
105 / 7

Вечір духовної музики та поезії на Майорівці

В рамках благодійної акції «Третій вік: задоволення від читання», що триває в рамках XXI Міжнародного Форуму видавців у Львові, у храмі Благовіщення Пресвятої Богородиці, що у Львові на вул. Пасічній, відбувся вечір духовної музики та поезії. Варто зазначити, що цей захід організовано з метою зацікавлення широкої аудиторії, зокрема, місцевих громад,

мистецтвом.

Творча спільнота «Collegium Musicum», яка вже не перший рік дарує львів'янам різноманітні мистецькі заходи, цього разу подарувала чудовий настрій всім присутнім: парафіянам, учасникам та запрошеним гостям, яких цього вечора налічували понад 100 осіб. Прекрасний концерт на кілька вечірніх годин занурив слухачів в та-

ємничу атмосферу класичних творів і подарував відчуття глибокого душевного переживання й піднесення.

Після закінчення концерту о. Петро Рак, адміністратор парафії Благовіщення Пресвятої Богородиці, подякував

музичному колективу та всім присутнім за любов до мистецтва, побажавши: «Нехай любов до книги і до пісні завжди живе у ваших серцях».

Повідомив
о. Ярослав
ЗАРИЧАНСЬКИЙ

Велопроща до Глиницької Матері Божої

пинились, щоб помолитись за упокій душ померлих краян біля забутого цвинтаря у лісі, де колись було знищено поселення Пишівка.

Велопрощани спільно долали не тільки кілометр за кілометром, але й труднощі та неполадки велотранспорту, які з'являлись на шляху до святині. Прибувши на

місце, священник звершив Божественну Літургію для учасників прощі. Молитовне натхнення не покидало прочан і під час відпочинку. Згодом, наповнені Божою ласкою та масою позитивних вражень, прочани вирушили додому.

Повідомив
о. Богдан
ГРУШЕВСЬКИЙ

Наприкінці серпня молоді люди з с. Сарни та с. Мельники під проводом о. Богдана Грушевського здійснили велопрощу до відпустового

місця об'явлення Матері Божої у с. Глиниці, що на Яворівщині. Загальне намірення цієї велопрощі було за мир в Україні. Дорогою прочани зу-

Божественна Літургія для захисників Батьківщини

У неділю, 14 вересня, до військовослужбовців, що дислокуються у с. Вербляни на Яворівщині, завітали військові капелани. У польових умовах священнослужителі відслужили Божественну Літургію, в якій взяли участь захисники Вітчизни. Чимало присутніх приступило до Святих Тайн Покаяння та Євхаристії.

Згодом отці-капелани завітали до вояків механізованої бригади,

що знаходяться на Яворівському полігоні. Тут священники відслужили ще одну Божественну Літургію, де разом із солдатами молились за поранених та полонених, за усіх військових та за їхні сім'ї.

Після спільної молитви священники представили діяльність капеланів серед військовослужбовців і подарували медальйони з зображенням Богородиці. Відтак передали військо-

вослужбовцям теплі речі, взуття, дощовики, солодощі від прихожан храму св. Петра і Павла у Львові та ангеліків-охоронців, які виготовили школярі середньої школи №1 м. Миколаїв Львівської області.

Наприкінці усі охочі захисники Батьківщини мали можливість поспілкуватись із капеланами безпосередньо.

Департамент
інформації
Центру військового
капеланства

Християнські сім'ї дбають про духовне зростання

Після Божественної Літургії і традиційного фуршету діти пішли займатися до «Дитячої майстерні». У цей час дорослі в окремій аудиторії взяли участь у першій зустрічі нового сезону. Зокрема, учасники поділилися своїми враженнями від подій та зустрічей, що відбувалися у се-

зоні 2013-2014. Також розповіли про плани у новому сезоні, зокрема про курс лекцій-зустрічей про духовне зростання сім'ї «Сім'я – домашня церква». Лекції курсу відбуватимуться на недільних зустрічах Руху християнських зустрічей, а наступну лекцію заплановано на 21 вересня.

З початком нового навчального року в Українському католицькому університеті, за активної підтримки Комісії родини Львівської архієпархії, від-

булася перша зустріч Руху християнських сімей у новому сезоні 2014-2015 рр. Варто зазначити, що на першу зустріч зголосилося 47 дітей.

3 життя архієпархії

Школа Марії – Матері Церкви

Відкриваючи II Ватиканський Собор, Папа Блаженний Іван XXIII проголосив молитву: «Духу Божий, милосердно почуй молитву; яку Тобі адресують уста з усіх куточків землі – віднови в нашому часі чуда першої П'ятидесятниці. Дай нехай Церква, залишаючись з'єднана у молитві з Марією, Матір'ю Ісуса, та під проводом Апостола Петра, поширює Царство Божественного Спасителя, Царство любові і миру».

Мабуть Школа Марії і постала як відповідь на цей заклик, і головним її гаслом є поширювати «Царство Любові і Миру!», поширювати Євангеліє, адже Христос сказав: «Ідіть, навчіть усі народи: християчи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа, навчаючи їх берегти все, що Я вам заповідав» (Мт.28:19). Можемо сказати, що вона є рухом Нової Євангелізації, який прагне формувати зрілих християн, готових брати відповідальність за Церкву. Засновником і директором Школи Марії є о. Петро Куркевич OFM сар (священик-капуцин). На даний час Школа налічує 18 філій в Україні і 26 за її межами.

Львівська філія Школи Марії заснована в 2008 р. з благословення Архієпископа і Митрополита Львівського Кир Ігоря Возняка для людей будь-якого соціального статусу, від 18 років і старших. Школа відбувається в приміщенні Українського Католицького Університету. Розпорядок дня кожної сесії Школи включає Святу Літургію, конференції (духовні науки), групи ділення, внутрішню молитву, молитву прослави. У вільний час є можливість приступити до сповіді та скористатись з молитви заступництва. Метою Школи Марії є не лише передати знання, але насамперед допомогти особисто зустрітись з Богом і дати можливість творити дружні відносини – ставати Живою Церквою.

Ап. Павло називає Церкву живим Тілом, в якому вірні є живими членами, покликаними працювати на розбудову цього Тіла. «Кожному дається виявлення Духа на спільну користь. Одному бо дається через Духа слово мудрості; іншому згідно з тим самим Духом, слово знання; іншому віра у тім самім Дусі; іншому дар зцілення у тім самім Дусі; іншому сила творити чуда; іншому дар прокування; іншому розпізнавання духів, іншому різні мови, іншому ж тлумачення мов. А все це чинить один і той же Дух, що розподілює кожному, як Він хоче» (1Кор.12,7-11).

За словами ап. Павла найбільший дар – любов. «Дбайте пильно про ліпші дари. Та я покажу вам щонайкращу путь. Тим часом остаяться: віра, надія, любов – цих троє, але найбільша з них любов» (1Кор.12,31:13,13). Катехизм Католицької Церкви, говорячи про Святого Духа в житті Церкви, наголошує, що одне з джерел спізнання Духа Святого є харизми і служби, котрими церква розбудовується (ККЦ 688). Як сказав Блаженніший Святослав Шевчук: «Харизматичний рух дозволяє відкрити присутність Духа Святого у нас. Бо Він у нас є, але ми часто цього не знаємо». Школа Марії у своїх навчаннях і молитвах підкреслює цей надзвичайно важливий аспект християнського життя.

Перші роки формації мають на меті допровадити учасників до зрілої віри, наступні допомагають віднайти своє місце в Церкві та розпочати дорогу служіння. Бо хто любить Бога і ближнього, той готовий служити. Останній рік формації присвячений поглибленню внутрішнього життя та проводиться на основі духовного досвіду отців і вчителів Церкви.

Думаю, що акцію: «Повернення до Божих заповідей», до якої активно заохочує Школа Марії, повинні підхопити всі народи світу. Бо хто любить Бога, той виконує заповіді. Для нас же заохоченням нехай будуть слова Світлої пам'яті слова Патріарха Йосифа Сліпого: «Отож, заповіту вам усім: Моліться, працюйте і боріться за збереження християнської душі кожної людини українського роду і за весь український народ». Якщо так будемо чинити, тоді сповняться слова Святого Письма: «Щасливий народ, якому Бог – Господь!» (Пс.144.15)

Леся ОБЕРВАН,
учениця Школи Марії

ГЛАВА УГКЦ ПОДЯКУВАВ СВІТОВОМУ КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ ЗА ПРАЦЮ

Отець і Глава Української Церкви Блаженніший Святослав (Шевчук) взяв участь у щорічних зборах Світового конгресу українців, який відбувся в Києві. Під час зустрічі Предстоятель виступив із привітальним словом, у якому відзначив велику роль СКУ у донесенні правди про Україну в різних країнах світу.

ГЛАВА УГКЦ ЗУСТРІВСЯ З ЛЬВІВСЬКИМИ ПРАЦІВНИКАМИ ПАТРІАРШОЇ КУРІЇ УГКЦ

Зустріч відбулася в теплій і невимушеній атмосфері. У вступному слові Блаженніший Святослав подякував учасникам за наполегливу роботу для розвитку УГКЦ і похвалив їх за те, що вони, не чекаючи вказівок згори, оперативні і творчо відповідають на виклики часу.

Після виступу Першоєрарха УГКЦ кожен куріальний працівник коротко розповів про свою роботу протягом останнього часу, про плани на ближче майбутнє, а також про досягнення та проблеми. Глава і Отець Церкви після кожної доповіді висловлював свої побажання стосовно діяльності комісії чи відділу, а також радив, як скорегувати роботу відповідно до воєнної дійсності та непростої економічної ситуації в Україні.

КУРСАНТИ-ПЕРШОКУРСНИКИ ПРИСЯГНУЛИ ПЕРЕД БОГОМ ТА СПІВВІТЧИЗНИКАМИ

Курсанти-першокурсники Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного у Львові урочисто склали присягу перед військовим керівництвом, капеланами, представниками місцевого самоврядування, батьками та родичами на вірність українському народові. На завершення отці-капелани Степан Сус та Андрій Хомишин окропили свяченою водою курсантів, серед яких сорок сім осіб вже брали участь в АТО і вирішили продовжити військову справу – стати офіцерами.

ГЕРОЙ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ СТРИЧКИ – БЛАЖЕННИШИЙ ЛЮБОМИР ГУЗАР

9 вересня у львівському Кінопалаці «Театральна» відбулася презентація документального фільму «Сходи Якова». Участь у ній взяли владика Синоду Єпископів УГКЦ, який тривав у Брюховичах поблизу Львова. Крім цього, на представленні фільму були й самі його герої – Юрій Шухевич та Борис Білинський.

ДЕНЬ БОГА-ТВОРЦЯ

В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ СЕМІНАРІЇ

Першого дня літургійного року Українська Греко-Католицька Церква разом зі світовою спільнотою відзначала День Бога-Творця, як свято прослави й подяки нашому Небесному Отцеві за отримані дари, якими щоденно користуємося. Семінаристи Івано-Франківської духовної семінарії разом із наставниками взяли участь у подячному молебні до Бога-Творця.

НАЙСТАРШОМУ ВАСИЛІЯНИНУ – 99

16 вересня відсвяткував своє 99-ліття найстарший монах-василіянин о. Доротей Шимчій. Старець є непересічною особистістю, патріотом України та свого Чину і ревним мужем молитви. Щоденно служить Святу Літургію, сумлінно дотримується монастирського розпорядку. Гаряча віра, щира молитва, Боже благословення та опіка Пречистої Діви Марії – це те, що супроводжувало і супроводжує великого монаха у священничому та чернечому служінні. Многі літа, преподобний отче!

ЗУСТРІЧ МОЛОДІ З УЧАСНИКАМИ ФОРМАЦІЙНОГО ЛІТНЬОГО ТАБОРУ

У конференц-залі храму Різдва Пресвятої Богородиці (Львів-Сихів) відбулася зустріч молоді з учасниками першого в УГКЦ формаційного літнього табору для подружжів, дітей та молоді, згідно з програмою міжнародного католицького руху «Світло Життя». У таборі взяли участь 23 родини з різних куточків України разом зі своїми дітьми, яких було аж 56 осіб.

У 23-ю річницю Незалежності України Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав освятив пам'ятний Хрест Героям Небесної сотні, який постав біля міжконфесійного храму святого Миколи Чудотворця, що його зведено при Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут». Перед освяченням Глава УГКЦ відслужив молебень до Пресвятої Богородиці, просячи нашу Небесну Заступницю про її молитовні прохання й благання перед Сином Ісусом про міцний і тривалий мир в Україні.

Вшанували Патріарха Йосифа Сліпого

У родинному селі Патріарха УГКЦ Йосифа Сліпого Заздрість, що на Тернопільщині, відбулися урочистості з нагоди відзначення 30-х роковин з дня його відходу у вічність. Урочистість збирала численних шанувальників особистості Патріарха Йосифа. Зокрема, вшанувати пам'ять Блаженнішого прибули прочани з парафії св. Миколая Чудотворця (м. Київ), а також з Кам'янця-Подільського.

Святкування розпочалося Архидієцанською Божественною Літургією, яку у парафіяльному храмі св. Йосифа Обручника звершив

митрополит Тернопільсько-Зборівський Високопреосвященний Василій (Семенюк).

По закінченні Літургії усі зібрані процесійним ходом вирушили на цвинтар, щоб молитвою вшанувати батьків, які зродили такого великого мужа, а відтак повернули до родинного гнізда Патріарха Йосифа – у музейно-меморіальний комплекс, збудований за заповітом Блаженнішого релігійним товариством українців-католиків «Свята Софія» (ТСС) зі США. Тут президент ТСС в Римі о. Марко Семенген та голова представництва ТСС в Україні д-р Андрій Дида

В неділю, 14 вересня, на центральній площі Небесної Сотні в місті Чорткові на Тернопіль-

щині відбулася «Молитва поколінь» за мир на рідній землі. Представники всіх християнських конфесій міста

Патріарх Святослав освятив пам'ятник Героям Небесної сотні у Києві

– Чому хрест? – звернувся Предстоятель до учасників події. – Хрест є знаком перемоги, бо на ньому Син Божий Ісус Христос Своєю смертю смерть переміг і дав нам з вами життя. Цей знак Він залишив нам, щоб ми з вами перемогли наших ворогів. Сьогодні цей знак перемоги Господь вкладає в наші руки, у руки наших студентів, нашої молоді. Відтак Глава Церкви привітав усіх присутніх з Днем Незалежності. А також подякував усім, хто долучився до спорудження міжконфесійного храму святого Миколи Чудотворця і відзначив його важливість. В освяченні пам'ятного Хреста Героям Небесної сотні взяли участь представники різних конфесій та Церков, відомі українські письменники, поети, керівництво КПП, студенти та викладачі, громадські активісти та представники влади.

поклали квіти, а усі присутні помолились за дар миру та спокою в Україні через заступництво Блаженнішого Йосифа. Студенти Тернопільської вищої духовної семінарії ім. Патріарха Йосифа та молодіжний хор із Архикафедрального собору (м. Тернопіль) виступили з короткою програмою.

Дещо згодом відбу-

лася велика літературно-мистецька частина – академія «Шлях у безсмертя». Тут під мултимедійний супровід лунали палкі промови, а молодь із Товариства «Просвіта» та колеґіуму «Знамення» декламували вірші про Йосифа Сліпого, молодіжний хор співав українських та патріотичних пісень.

о. Андрій КОЗАК

«Молитва поколінь» у Чорткові

янських конфесій міста помолилися Панахиду за упокій душ наших земляків Дениса Громова і Романа Ільяшенка, які загинули в зоні АТО, захищаючи нашу Батьківщину.

Велика кількість людей, яким не байдужа доля України, хвилюю-

че пережили молитву дітей-дошкільнят. Ще не вмючи виразно вимовляти слова молитви, чисті дитячі серця, переповнені бажанням мирного неба, благали Небесного Отця захистити їхнє дитинство.

Прес-служба
Бучацької єпархії УГКЦ

Освячено новий храм в с. Збиранка

У день храмового празника Успіння Пресвятої Богородиці, з благословення владика Сокальсько-Жовківського кир Михайла Колтуна, священники на чолі з отцем-синкелом Михайлом Ткачівом здійснили освячення новозбудованого храму у с. Збиранка Дублянського деканату. Для громади села ця подія є надзвичайно важливою, адже дотепер храму у селі не було. Нагадаємо, що наріжний камінь для будови храму освятив вла-

дика Михайл Колтун в 2009 році, а сам храм будувався протягом 5 років.

Богослужіння супроводжував молитовний спів церковного хору, який заснували з поміччю народного артиста України п. Миколи Кацала, який запровадив програму «Митці – селу». Дириґенти хорів «Дударик» Назар Лозинський і Володимир Забровський вклали в колектив не тільки знання, а серце і душу.

По завершенні богослужіння адміністратор парафії о. Володимир Крижанівський подякував усім парафіянам, жертводавцям, в тому числі з благодійної організації «Церква в потребі», за молитву, працю і жертвність у справі будови святині.

Також священник, парафіян, гостей вітали виступом діти і молодь села.

Повідомив
Мирон МАКСИМИШИН

З нагоди свята Успіння Пресвятої Богородиці в однойменній каплиці м. Севастополя святкували храмовий празник. Цю урочистість очолював настоятель вірних УГКЦ м. Євпаторії отець Богдан Костецький, який відслужив святкову Божественну Літургію та виголосив слово Боже.

Це була дійсно велика подія для севастопольців цього року.

Щоби підтримати своїх одновітців, на урочистість прибули разом зі своїм церковним хором віруючі греко-католики з м. Євпаторії. Важливою була присутність також римо-католицького священника Анатолія, який

Храмове свято в Севастополі

сповідав усіх охочих.

Після Служби Божої о. Богдан звернувся до вірних із вітальним словом. «Сьогоднішня ваша присутність тут, у каплиці, є свідченням духовної реабілітації вашої громади в ці важкі часи випробовувань. Сучасний християнин мусить виявляти мужність у захисті права жити за вченням Євангелія. Глава і Отець нашої Церкви Блаженніший Святослав в особливий спосіб молиться і просить Божого благословення для всіх, хто отримав духовні рани вна-

слідок останніх подій», – сказав священник.

Відтак о. Богдан Костецький передав вітання севастопольцям з нагоди храмового свята від адміністратора Кримського екзархату владики Михайла (Бубнія) та подякував усім, хто цього дня своїми молитвами долучився до радісного парафіяльного свята.

Завершилися святкування освяченням води та окропленням нею парафіян, а також спільною трапезою.

Прес-служба Кримського екзархату

Постане новий духовний центр

Поблизу с. Туринка на Жовківщині єпархіальний єпископ Михаїл Колтун разом зі священниками з єпархіальної курії освятив хрест на місці, де буде споруджено духовний центр єпархії.

Архиєрей наголосив, що колись ми були невільниками на своїй землі і «Церква була сплюндрована», але «Бог з тою свободою, яку Він нам дав, рахується, щоб ми не були

вічно рабами і могли стояти радісно на своїй землі». Далі архипастир поставив акцент на історичний момент цього дня, «коли Україна визначилася з європейським курсом демократичного розвитку», адже ратифіковано угоду про асоціацію з Європейським союзом. «В цей радісний день ми посвячуємо це місце і хочемо його розбудувати. Будемо вкладати свої зусилля – матеріальні

і духовні, щоби стати учасниками того Божого діла – спорудження духовно-реколекційного центру для нашої єпархії», – зазначив владику. Майбутній центр буде

місцем духовного оновлення для священників та мирян Сокальсько-Жовківської єпархії УГКЦ.

Прес-служба єпархії

У Полтаві молодь благословляли на навчальний рік

ни, і незабаром саме ви будете управляти цією країною. Ви повинні дослухатися до батьків, бо вони краще за вас – найкращі, зараз – знають, як треба вчинити. А ви, батьки, маєте робити все можливе, щоб ваші діти розвивалися і щоб вони знайшли своє істинне покликання».

Після благословення всі діти отримали пам'ятки з молитвами на навчальний рік, а першокласники – свої перші молитовники. У пам'ятці, поряд з інши-

ми, є також молитва за Україну. «Сьогодні Україна знаходиться у складному становищі, і молитва сьогодні потрібна як ніколи – і всім нам, і нашій Батьківщині. Бог завжди прислухається до дитячих молитов», – промовляв отець Юрій до малих парафіян, вручаючи молитвеннички і закликаючи молитися за нашу державу.

Прес-служба парафії Пресвятої Трійці, м. Полтава

З нагоди початку нового навчального року в парафії Пресвятої Трійці УГКЦ після Божественної Літургії відбулося благословення першокласників та молоді на навчальний рік. Було приємно бачити, як перед Богослужінням

усі діти приступили до Сповіді, а також прийняли Святе Причасті. Після благословення настоятель парафії отець Юрій звернувся до дітей та їхніх батьків із настановою: «Ви, діти – майбутнє нашої парафії, майбутнє усієї краї-

Молоді греко-католики побували на Міжнародному форумі Католицької акції

В Румунії відбувся Міжнародний форум Католицької акції, участь у якому взяла делегація Української Греко-Католицької Церкви. Близько 30 молодих людей та священників

із країн, що межують із Чорним морем – Румунії, України, Грузії, Молдови, Болгарії, а також Італії зустрілися на Форумі, який організували у монастирі кармелітів в Бухаресті

та Констанці. Програма Форуму складалася з представлення історії та сучасного стану Церков та країн-учасниць, до-

слідження потреб молоді та можливостей їх самореалізації в церковному і суспільному житті.

У ДОНЕЦЬКУ ТЕРОРИСТИ ЗАХОПИЛИ МОНАСТІР

У суботу, 15 серпня, стало відомо, що приміщення монастиря Усіх святих українського народу Згромадження сестер-служебниць Непорочної Діви Марії (ЗСНДМ) в Донецьку (вул. Свідерського, 35) захопили сепаратисти.

«Сестер у цьому монастирі зараз немає. На прохання екзарха Донецького УГКЦ владики Степана (Менька) вони покинули Донецьк в липні з міркувань безпеки. А до того часу на цих теренах своє служіння виконували три черниці», – повідомила с. Боніфатія Дяків, провінційна настоятелька ЗСНДМ в Україні. За її словами, в монастирі залишилися особисті речі сестер, церковні атрибути, авто.

Цього року виповнюється 15-та річниця служіння сестер-служебниць на теренах Донецького і Харківського екзархатів УГКЦ. Ті монахині, які донедавна перебували в Донецьку, зараз продовжують своє служіння в Західній Україні. Так, нещодавно вони провели табір для сімей із Донецька в Карпатах. А зараз у Яремчі на Івано-Франківщині працюють із дітьми з інших регіонів. Департамент інформації УГКЦ

НОВА ЄПАРХІЯ КАТОЛИКІВ СХІДНОГО ОБРЯДУ В РУМУНІЇ

У Румунії відкрито нову єпархію Католицької Церкви для католиків східного обряду – єпархію св. Василя Великого в Бухаресті. З цього приводу префект Конгрегації у справах Східних Церков кардинал Леонардо Сандрі очолив 30 серпня Божественну Літургію в місцевому соборі св. Василя Великого – першій церкві, спорудженій румунськими греко-католиками після падіння режиму Чаушеску. Під час богослужіння відбулася інтронізація єпископа нової єпархії Міхая Фраціле.

Кардиналові Сандрі співслужили Папський нунцій в Румунії архієпископ Лозано Франсіско Хаврієр, єпископи Румунської греко-католицької Церкви, єпископи з греко-католицьких єпархій України, Греції та Угорщини, а також румунські владики латинського обряду.

Під час візиту до Румунії кардинал Сандрі також зустрівся з православним румунським патріархом Данилом, якому передав вітання від Папи Римського Франциска, повідомляють kira/aris та cath.ch.

ЄПІСКОПЬСКА КОНФЕРЕНЦІЯ НІМЕЧЧИНИ ЗАПЕВНИЛА УКРАЇНУ В ПІДТРИМЦІ

«Хочу вас запевнити, що в ці лихі часи ми будемо супроводжувати та підтримувати вас та всіх віруючих своїми молитвами». Про це сказано у привітальному слові єпископа д-ра Стефана Аккермана, представника Єпископської Конференції Німеччини, з нагоди початку Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви.

ЮВІЛЕЙНИЙ ВИПУСК КАТЕХИТІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ТЕОЛОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ

Відбувся ювілейний випуск заочного відділення катехитично-педагогічного факультету ІФТА. Святкове дійство розпочалося молебнем до Найсвятішого Серця Ісуса, який відслужив прот. Олександр Левицький, ректор Івано-Франківської теологічної академії. На завершення декан факультету с. Георгія із Згромадження сестер-мироносиць наголосила, що катехит повинен навчати не тільки словом, але, передусім, своїми вчинками й поведінкою.

ВИХОВАНЦІ «КАРІТАСУ» КОЛОМІЇ ВІДБУЛИ ТРИДЕННУ ПРОЩУ ЗА МИР

Дев'ятеро дітей і троє дорослих – така ось невеличка делегація від «Карітасу» Коломийсько-Чернівецької єпархії вирушила до святого місця. Стартували з Коломиї, а от пункт призначення – Зарваницький духовний центр, що на Тернопільщині. Всі учасники просили одного – миру для України. Загалом пройшли 120 км.

Мандруючи Інтернетом

ПАПА ФРАНЦИСК ОФІРУВАВ МІЛЬЙОН ДОЛАРИВ НА ДОПОМОГУ ХРИСТІЯНАМ ТА ЄЗИДАМ ІРАКУ

Папа Франциск пожертвував 1 млн доларів як особистий внесок, аби допомогти християнам та представникам інших релігійних меншин в Іраку. Кардинал Філоні, який відвідав з гуманітарною місією Ірак, зустрівся з понтифіком після свого повернення до Риму. Як заявив ієрарх в інтерв'ю порталу CNA, десятю частину внеску Папи він уже передав. 75 % папського пожертвування призначені для католиків, а решта 25 % – громаді єзидів, які були змушені покинути власні домівки після ультиматуму, пояснив кардинал Філоні.

Префект Конгрегації євангелізації народів кардинал Фернандо Філоні перебував у місті Ербіль як посланець Папи Франциска з 12 по 20 серпня. З міста, яке є столицею іракського Курдистану і знаходиться в 50 милях від території, зайнятої бойовиками, втекло понад 70 тис. християн.

Загалом за час завоювання іракських територій ісламісти змусили стати біженцями понад 1,2 млн. християн, єзидів та шиїтів, які відмовилися прийняти сунітський іслам. Під загрозою смерті або великих податків вони покинули свої будинки і втекли.

ЖЕРТВАМИ АВТОКАТАСТРОФИ В АРГЕНТИНІ СТАЛИ РОДИЧІ ПАПИ РИМСЬКОГО

Біля міста Джеймс-Крейк в 550 кілометрах на північ від Буенос-Айреса легковий автомобіль Chevrolet Spin, в якому знаходилися родичі понтифіка, врізався у вантажівку. В аварії загинули два онучаті племінники понтифіка, яким було вісім місяців і два роки, а також їхня 36-річна мати. 38-річний племінник глави Римо-католицької Церкви Емануель Орасіо Бергольйо, який знаходився за кермом автомашини, у важкому стані доставлений до лікарні. Папа Франциск дізнався про те, що сталося, з телеграми, яка надійшла до Ватикану з Аргентини.

За словами заступника директора госпіталю Ігнасіо Бруно, Емануеля Бергольйо доставили до лікарні з множинними травмами; його відразу було прооперовано. Крім того, йому було зроблено переливання крові. Зараз він перебуває в палаті інтенсивної терапії, його стан залишається важким, до нього підключено апарат штучного дихання. Проте госпіталь має в своєму розпорядженні всі засоби, необхідні для надання потерпілому всього необхідного лікування.

Глава прес-служби Святого Престолу о. Федеріко Ломбарді повідомив, що Папа просить усіх, хто відчуває себе причетним до його болю, приєднатися до нього в молитві.

КИТАЙСЬКІ ВЛАСТІ ДЕМОНТУВАЛИ ХРЕСТ ІЗ ЦЕРКВИ XIX СТ.

Китайська влада розпорядилася зняти хрест з церкви Гулоу, заснованої американськими місіонерами в XIX ст. в м. Ханчжоу (провінція Чжецзян). Демонтаж відбувся вночі 12 серпня, через тиждень після того, як було ліквідовано «домашню» церкву у Фуяні, повідомляє persecution.org. Під час знімання хреста близько 200 віруючих стояли навколівки поряд із церквою і молилися, аби власті змінили своє рішення.

Церква Гулоу була споруджена американськими пресвітеріанами в 1885 році. Реконструйована в 1931-му в китайському стилі, у 1950-х рр. вона була закрита і використовувалася як склад. У 1979 році в ній відновили богослужіння. Переживши «культурну революцію», храм був зруйнований в 1998 році, а на звільненому місці проклали шосе. У 2002 році храм було відтворено, і зараз він вміщує близько 1 тис. осіб.

Як виглядає звичайний день Папи Франциска?

Питання: Як виглядає звичайний день Папи Франциска? Я читаю і дивуюся, як він усе встигає, його служіння дуже насичене подіями.

Відповідь: Папа Франциск, який мешкає в Домі Святої Марти, встає о пів на п'яту ранку. Близько двох годин він молиться і розмірковує над літургійними читаннями дня, які стають основою для його щоденних проповідей на ранковій Месі. Незадовго до сьомої години Папа спускається до каплиці Дому Святої Марти, де зазвичай його очікують близько п'ятдесяти чоловік, у тому числі кілька священників і двоє секретарів – монс. Альфред Шуереб і монс. Фабіан Педаккьо. Щодня в цих ранкових богослужіннях беруть участь вірні з різних римських парафій. Папа не може відвідати всі храми, а

тому запрошує до себе їхніх парафіан.

Після Меси Папа зазвичай сідає в останні ряди і перебуває кілька хвилин у мовчазній молитві. Потім виходить у хол і вітає окремо кожного, хто прийшов на Службу Божу.

Сніданок накривають о 8:00 у загальній трапезній. Обідає Святіший Отець о першій, а вечеряє

– о восьмій годині вечора. Під час вечері офіціант подає тільки першу страву, а потім усі, в тому числі й Папа, обслуговують себе самі. Папа одного разу пояснив: «Мені просто необхідно жити серед людей. Одному мені було б погано».

Протягом дня Папа проводить аудієнції та зустрічі, приймає глав держав, розглядає документи з Держсекретаріату і з ватиканських Конгрегацій. Крім того, Папа сам читає щодня близько 50 листів з декількох тисяч, які приходять щодня (рештою займається Відділ кореспонденції Святішого Отця). Папа сам, без посередників, відповідає на деякі з них по телефону.

Переклад: Католицький Оглядач

У Польщі відкриють семінарію для кандидатів, яким – понад 35 років

З нового навчального року в Кракові почне свою діяльність духовна семінарія для кандидатів, яким – понад 35 років. На 364-х пленарних зборах єпископи вже прийняли її статут, повідомив голова юридичної комісії Конференції єпископату Польщі архієпископ Анджей Дзенґа. На даний

момент в Польщі вже є близько 20 кандидатів, зацікавлених у підготовці до священства в цьому навчальному закладі.

«Існує безперечна потреба створити таку семінарію, оскільки вже не перший рік я бачу зростання кількості кандидатів, які мають за плечима закінчену

освіту і вік понад 35 років», – відзначив єпископ Адам Мізінський з комісії при єпископаті.

Створення духовної семінарії для кандидатів зрілого віку – це правильна ініціатива, і вона з'явилася на щорічних зустрічах ректорів семінарій, а згодом була представлена на пленарних зборах Конференції єпископату. Ініціатором цієї ініціативи став єпископ Ґжеґож Рись – нинішній глава Конференції ректорів вищих духовних єпархіальних та чернечих семінарій. На попередніх пленарних зборах єпископи підтримали цю ініціативу й вирішили підготувати статут, яким керуватиметься така

інституція. Вони також повідомили, що офіс знаходиться в Кракові, де є можливість вишколювати студентів на теологічних факультетах.

«У статуті визначено, що після закінчення такої семінарії кандидат до священства повинен мати завершену теологічну освіту, оскільки була дискусія про те, чи повинен він мати науковий ступінь магістра. Це вже визначатиметься індивідуально, залежно від того, чи буде конкретний семінарист займатися пізніше катехизацією, чи ні», – пояснив єпископ Мізінський.

Запропонований статут прийнято ad experimentum на

тримісячний термін. Наступним кроком стане переклад цього документа італійською мовою – для схвалення Апостольським Престолом. Статут буде надіслано до Конгрегації у справах священства, якій зараз підкоряються всі духовні семінарії. Під час недавнього візиту ad limina єпископ Рись уже розмовляв на цю тему з представниками Конгрегації. Схвалення Римом цього проекту в загальних рисах вже є, і польські єпископи сподіваються на швидке затвердження статуту нової семінарії, аби розпочати навчання в ній вже в жовтні цього року. За матеріалами Credo

Від січня цього року, у східній провінції Китаю – Чжецзян згідно з повідомленням аґенції новин AsiaNews, за вказівкою уряду було демонтовано 360 хрестів на християнських будівлях. Як приклад, 21 липня кілька сотень чоловіків напали на релігійну організацію «Армія спасіння», що у Веньчжоу, найбільшому місті провінції, і зірвали з будівлі хрест.

28 липня у портовому місті Нінбо, яке налічує 7,6 мільйона мешканців, невідомі взагалі спалили католицький

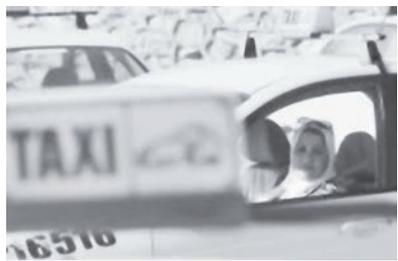
Комуністична влада Китаю продовжує кампанію проти християнських інституцій

собор 1872 року. Подію вони представили як нещасний випадок. А між тим собор був одним із найстаріших храмів у східному Китаї. Святиня представляла важливу історичну та архітектурну цінність країни. Крім того, собор був символом міста Нінбо, що знаходиться на південь від Шанхаю.

Пожежу гасили 50 осіб протягом двох годин. Завдяки цьому від вогню вдалося врятувати дзвіницю та парафіяльні будинки біля катедрі. Проте дах і внутрішній інтер'єр святині вигоріли повністю.

За матеріалами: Catholic Culture/Wiara.pl

У Таджикистані з'явилося «жіноче таксі»

ламських державах. Хоча Таджикистан і залишається світською країною, але в останніх роках населення країни стає все більш релігійним, і потреба в такій послугі вже є», – говорить в повідомленні компанії. У Душанбе все частіше можна зустріти жінок та чоловіків, одягнених відповідно до релігійних традицій.

Щоп'ятниці в районах міста, де знаходяться мечеті, зважаючи на скупчення великої кількості віруючих, що прийшли на молитву, виникають корки. «Ні для кого не секрет, що менталітет східних, у тому числі і таджицьких, чолові-

ків такий, що їм не подобається, коли їхні дружини чи сестри їдуть в таксі з незнайомими водіями-мужчинами без супроводу чоловіка або брата», – відзначає «Asian Express».

За оцінкою Комітету у справах релігій, в Таджикистані, де проживає 8 млн. осіб, 96,6% населення – прибічники ханафізму – сунітської течії в ісламі. Ще 2,8%, або 220,6 тис. осіб – ісмаїліти – послідовники однієї з шиїтських течій. І лише 0,6% населення, або 48 тис. чоловік, – християни, прибічники інших релігій або атеїсти.

У столиці Таджикистану з'явилася послуга з замовлення таксі виключно для жінок, за кермом якого знаходиться також жінка, повідомив найбільший у місті оператор таксі «Asian Express».

«Послуга «леді-таксі», або «woman-taxi», популярна в багатьох країнах, особливо в іс-

У Ізраїлі бурхливо протестують проти єврейсько-мусульманського весілля

17 серпня в Рішон ле-Ціоне під посиленою охороною відбулося арабо-єврейське весілля: Махмуд та Мореля, які живуть разом в Яффо вже п'ять років, вирішили офіційно оформити свої стосунки. Заради створення сім'ї з коханим чоловіком єврейка Мореля прийняла іслам. Батьки підтримали рішення дочки вийти заміж за мусульманина Махмуда, хоча батько нареченого виступив проти цього союзу і відмовився бути присутнім на весіллі, що відбувалося за мусульманським обрядом.

Весілля за участю 800 гостей, яких охороняли близько 200 поліцейських, викликало бурхливі протести у всьому Ізраїлі, повідомляє агентство KNA. Близько 200 активістів екстремістської єврейської організації «Лехава», яка виступає проти асиміляції в Ізраїлі не-євреїв, демонстрували свій протест на 200-метровій віддалі від весільного залу в Рішон ле-Ціоне. Поліцейські затримали декількох учасників акції протесту за порушення громадського порядку.

До міста приїхало також чи-

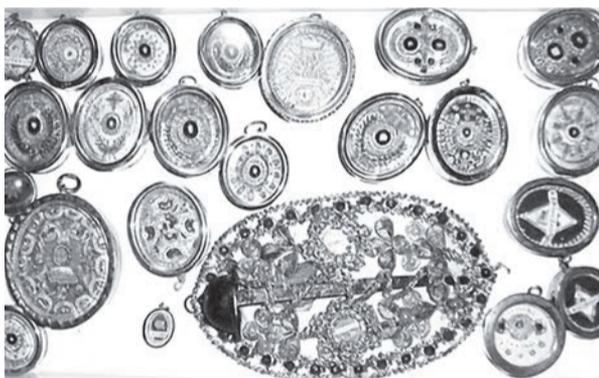

мало людей, аби висловити свою солідарність з мусульманином-нареченим і нареченою-єврейкою.

В Австрії з каплиці вкрали близько 80 святих мощів

З бенедиктинської каплиці ордену «Сестер згромадження Субіако» в місті Кремс-мюнстер невідомі викрали майже 80 святих мощів, повідомляє сайт ooe.org.at. Мощі були викрадені в два етапи: на початку місяця і 18 серпня. При цьому каплиця, що знаходиться в т.з. «Домі для домашніх робіт», відкрили лише для сестер, а також для студентів, які мешкають на території обителі.

Першу крадіжку було помічено 2 серпня, але тоді жодної тривоги піднято не було. Сестри ви-

явили зникнення мощей з 15 срібних та мідних релікваріїв овальної форми, в яких за склом зберігалися кісткові рештки різних святих.

У першій половині дня 18 серпня реліквії

оглядав один з гостей, а коли він захотів ще раз поглянути на них цього ж дня після обіду, то виявилось, що безслідно зникли ще 63 реліквії. Лише після цього було повідомлено поліцію,

яка почала розслідування крадіжки.

Управителька «Дому для домашніх робіт» сестра Вероніка сподівається, що святощі невдовзі виявлять на «блошиному ринку» в Австрії, і вони в скорому часі знову повернуться на свої місця в каплиці.

Торгівля реліквіями в Католицькій Церкві заборонена. І взагалі – без офіційних сертифікатів про їх автентичність будь-які сакральні предмети не мають жодної вартості.

У столиці Норвегії найпопулярнішим чоловічим ім'ям стало Мухамед

Найпоширенішим ім'ям серед чоловіків різного віку в Осло стало ім'я Мухамед. До таких висновків, опрацювавши дані за 2013 рік, дійшло Норвезьке бюро статистики (SSB). За

даними SSB, нині в Осло проживає 4,8 тисячі Мухамедів. До цього чотири роки поспіль ім'я пророка було найпопулярнішим серед дітей норвезької столиці. Аналогічна ситуація раніше була й у Великобританії.

Другим за популярністю виявилось ім'я Ян, а замикає трійку лідерів Пер (аналог імені Петро). Ними в столиці Норвегії названо відповідно 4667 і 4155 представників чоловічої статі.

У бюро статистики результати підрахунків назвали «цікавими», передає норвезький телеканал NRK. Адже Мухамед (Мохамед, Магомед) – пророк ісламу й арабський проповідник єдинобожжя. Вважається другою після аллаха постаттю в цій релігії. «Мухамед» перекла-

дається як «Гідний похвали».

Наприкінці квітня, користуючися ситуацією, шведське видання «The Local», власті Саудівської Аравії та інших ісламських країн розкритикували уряд Норвегії, який, на їхню думку, не вживає необхідних заходів для захисту мусульман, що мешкають в цій північній країні. Від офіційного Осло також зажадали визнати будь-яку критику пророка Мухамеда незаконною.

У Норвегії, за даними SSB за 2013 рік, проживає понад п'ять мільйонів осіб. Бюро статистики підрахувало, що з них у країні – лише 10,9% віруючих, тобто майже 550 тисяч осіб. Іслам із них сповідує близько 120 тисяч.

Мандруючи Інтернетом

В США НАДРУКУВАЛИ «ВІЧНУ БІБЛІЮ»

У США видали т.зв. «Forever Bible» або «Вічну Біблію». Вона надрукована на надміцному водонепроникному папері, що складається з крихтих синтетичних волокон, тому він у 24 рази міцніший за звичайний папір. Книзі неможливо заподіяти ніякої шкоди, її сторінки не можна забруднити або порвати. «Демонстрація можливостей «Вічної Біблії» показує кетчуп, желе, шоколадний сироп, кава та інший бруд. Усе це легко змивається струменем води. Нотатки, написані чорнилом на полях Біблії, залишаються недоторканими», – коментує результати випробовування винахідник «надміцної» Біблії є Джаред Кейсі. Перші екземпляри «Forever Bible» будуть відправлені замовникам ще до Різдва.

До речі, за повідомленням німецького Біблійного Товариства у Штутгарті, повний текст Біблії переведений ще сімома мовами. Трьома з них користуються жителі Африки, двома – Азії, однією – Латинської Америки і ще однією – Європи.

На сьогодні Святе Письмо повністю переведено на 511 мов. Новий Завіт доступний 1295 мовами, а окремі частини Біблії можна прочитати ще 844 мовами.

За оцінками дослідників, загалом у світі існує близько 6900 живих мов.

За матеріалами: national.deseretnews.com / sedmitza.ru

БЛИЗЬКИЙ СХІД: ХРИСТІЯН РОЗПИНАЮТЬ ЗА ВІРУ

Становище на Близькому Сході далі залишається складним і потребує негайного втручання світової спільноти. Винищення християн та інших релігійних меншин ісламістами – справжній геноцид.

Комісія ООН з питань прав людини зазначає, що дії ісламістів порушують будь-які права людини: «Перед стратами представники т.зв. Ісламської держави озвучують «злочини» жертв. Їхні тіла залишають на людних, громадських місцях, часто їх розпинають, і протягом трьох днів вони служать попередженням для місцевих мешканців».

«Близький Схід, який ми знали з 1900-х років, який постав із руїн старої Османської імперії і знаменував кінець колоніалізму та народження нових держав, – закінчився», – сказав отець П'єрбаттіста Піццабалла, кустодій Святої Землі. «Зараз розпочинається новий період, напрямок якого ще важко передбачити», – додав він.

«Близький Схід у вогні. Зло, яке ображає нас як християн, ставить перед нами виклик бути ще більшими християнами і бути ними до кінця. Саме за таких обставин наше християнське покликання проявляється повною мірою, без втечі й страху», – зазначив кустодій.

За матеріалами: Catholic Culture

ГЛАВИ ЧОТИРЬОХ СХІДНИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЦЕРКОВ І ПАТРІАРХ СИРО-ЯКОВІТИВ ЗУСТРІЛИСЯ В КУРДИСТАНІ

20 серпня в курдському регіоні Іраку зустрілися глави Халдо-Католицької Церкви, Маронітської Католицької Церкви, Мелхітської Греко-Католицької та Сиро-Католицької Церков, а також предстоятель монофізитської Сиро-Яковитської Церкви. Патріархи попросили, аби міжнародне співтовариство втрутилося й захистило переслідуваних християн Іраку, повідомляє Міжнародне агентство новин Ассирії.

Глава Сиро-Католицької Церкви патріарх Ігнатій Юсеф III (Єфрем) Юнан зазначив, що група джихадистів з т.з. «Ісламської держави» «розвивалася і плекалася» за підтримки з боку країн, в яких домінує вахабітська течія ісламської релігії. Тепер же ці країни, за словами патріарха, «намагаються ухилитися й не брати на себе відповідальність за них, кажучи, що Аль-Каїда – їхній ворог».

Також сиро-католицький патріарх заявив: «Ми хотіли би нагадати Заходу, а особливо США, Великобританії та Франції, що ці угруповання Такфірі не стали б такими сильними, якби вони не мали підтримки, в кращому випадку – прихованої. Сьогодні ж ваші країни віднікуються й намагаються приховати проблему під килимом».

Блаженніший Святослав: «Це наша і ваша боротьба за свободу!»

А чи на Заході через два місяці хтось ще про це говорить і робить з цього відповідні висновки? Це означає, що Європа забуває про своїх жертв, які є жертвами українського конфлікту? Чи поступає вона відповідно до системи європейських цінностей? Якщо Європа про це забуває, то це означає, що вона не зможе відповідно реагувати в ім'я європейських цінностей. А завтра, можливо, продасть Україну?

КАІ: Чи Україні необхідна новітня військова допомога?

— Україна хоче боронитися сама і може боронитися. Тут ми не потребуємо військ США чи інших держав НАТО. Ми самі можемо дати собі раду, однак за умови, що будемо мати відповідну зброю. Тим часом українське військо не має зброї, бо армія була цілеспрямовано дезорганізована в часи правління Віктора Януковича. Для безпеки Європи не потрібно будувати нових баз НАТО в Західній Європі, треба лише допомогти Україні захистити себе саму. А для цього необхідна військова техніка.

КАІ: Тим часом Захід більше вірить в мирні заходи, аніж військові. Чи стосовно Росії такий шлях має шанс?

— Майбутнє України не буде вирішуватися на полі бою. Його можна вирішити винятково в трикутнику: Україна, Росія, Захід. Бо без Росії і її прийняття буде важко знайти позитивне вирішення для України. Росія почала цей конфлікт і мусить його завершити. Тому настільки важливою є дипломатична діяльність. Раніше чи пізніше війна завершується порозумінням. Мусимо допровадити до цього, бо гинуть люди. Росія також дуже багато втрачає. Ця ситуація може стати каталізатором важливих внутрішніх змін у Росії. Кремль мусить це собі усвідомити.

Я завжди казав і кажу, що Україна не є ворогом Росії. Ми, українці, не розуміємо, чому Росія нас атакує. Кажуть, що ми — ворожа держава. Це не має нічого спільного з правдою.

Україна шукає діалогу і партнерства, особливо в сфері культури. Мешканці півдня і сходу країни мають своїх близьких, родичів і друзів у всій Росії. Для них ця агресія є дуже болючою. Для обох суспільств: українського і російського.

КАІ: Але дипломатія понад усе...

— Якщо не дипломатія, то залишається війна. Але ж усі хочуть її уникнути, Росія також.

КАІ: Росія?

— Я так вважаю і хочу в це вірити...

КАІ: Які надії пов'язують українці з обранням Дональда Туска, котрий у грудні обійме посаду глави Європейської Ради?

— Уже говорять, що однією з найнебезпечніших осіб для Росії в Європейському Союзі є Дональд Туск. Вітаю Польщу і особисто пана Туска.

КАІ: Якою розв'язкою подій в Україні очікує Ваше Блаженство?

— Цього ніхто не знає, і я також. Одне я б хотів наголосити. Зовнішня агресія має наслідком утвердження української народної ідентичності. Сьогодні до неї признаються також і ті, хто раніше визначав свою ідентичність в цілком інший спосіб.

Сьогодні українським народом стали майже всі, незалежно від етнічного походження,

політичної чи релігійної орієнтації. Відмінне етнічне походження — особливо на сході — спричинило до того, що люди там не відчували сильною української ідентичності. Сьогодні етнічне походження втрачає своє значення, а формується народ у громадянському сенсі: «Я — українець, оскільки ідентифікую себе зі своєю українською батьківщиною, незалежно від того, якою мовою розмовляю чи в якій церкві молюся». Люди починають розуміти, що Україна є їх державою, а її незалежність і цілісність є необхідним елементом їхнього майбутнього.

КАІ: А які є приклади цього?

— Хоча б Маріуполь, найбільший порт над Азовським морем. Три місяці тому на місцевому референдумі велика частина мешканців голосувала за проголошення автономної Донецької народної республіки. Однак, коли вони побачили наближення російських танків, то для них це був такий шок, що Маріуполь став фортецею української ідентичності.

КАІ: То ким є сепаратисти?

— Справжніх сепаратистів в Україні є дуже мало. Вісімдесят відсотків з них прийшло з Росії, а лише двадцять — місцеві. Серед них є люди, які були відкинені на узбіччя владою України, а також кримінальні елементи.

КАІ: Важливим елементом у формуванні національної свідомості є також релігійна віра. В Україні є різні Церкви, а частина православ'я є залежною від Московського патріархату.

— Україна завжди була територією, на якій виникали конфлікти на релігійному фоні. Але сьогодні такого нема. Релігійні громади діють як одне ціле — навіть Українська Православна Церква Московського патріархату. Ця Церква має нового Главу — Митрополита Київського Онуфрія. Побачимо, яким чином він буде будувати

відносини з Москвою, а з іншого боку — з незалежною Українською Державою. Важливо, що першим актом Синоду цієї Церкви після вибору нового Глави був заклик припинити вогонь — скерований до всіх сторін. Це важливо.

Добра атмосфера панує в рамках Всеукраїнської ради Церков. У найважливіших справах ми єдині. Не лише на

словах, але і в діях. Усі Церкви діють на користь вільної України, допомагають війську.

КАІ: Яким чином?

— У парафіях — греко-католицьких та інших — збирають гроші на потреби війська. Це необхідно, оскільки команда Януковича провела далекоглядне знищення армії. Збірки проводять усі Церкви, включно з московською. Вони підтримують тих, хто захищає спільну батьківщину.

Ми купуємо не зброю, а каски, бронжилети, ліки, пов'язки, продукти харчування і т. д. Гроші на це збираємо в парафіях.

Церкви допомагають також в організації медичної допомоги та допомагають біженцям з територій, де тривають бої. Ми надаємо безпосередню опіку, шукаємо помешкання, намагаємося допомогти в інтеграції у новому середовищі та знайти роботу. Окрім того, наша Церква — як і інші — відсилає капеланів на фронт.

КАІ: Скільки греко-католицьких капеланів супроводжують військових?

— Сьогодні — двадцять п'ять. Якщо бригада з Галичини їде на схід, то зі своїм священником.

КАІ: Греко-Католицька Церква є також речником української справи закордоном?

— Важливим елементом місії Церкви є турбота про істину. Нещодавно я скерував до глав міжнародних єпископських конференцій і міжнародних організацій, включно з ОБСЄ і ООН, лист, в якому пояснив ситуацію в Україні. Його отримали також православні Церкви та лідери інших релігій. Це була відповідь на розісланий раніше лист Московського патріархату, де ситуацію в Україні було представлено як «релігійну війну». Можна було прочитати, що «уніати» і «розкольники» вбивають православних. А в цей час відносини між Церквами в Україні були такими корисни-

ми, як ніколи раніше. Я не міг мовчати!

КАІ: Як у цьому контексті можна розцінювати позицію Патріарха Кирила і Російської Православної Церкви? Можливо, він стоїть на роздоріжжі між страхом перед Путіним і побоюванням втратити вірних в Україні?

— На тему відносин Патріарха з Президентом Росії я не буду говорити. Загалом, ієрархія Російської Православної Церкви залишається під впливом державної пропаганди Росії і переносить її на релігійний рівень. Це дуже небезпечно.

КАІ: Чи в цьому контексті слід розуміти концепцію «русского міра», проголошену Патріархом Кирилом, що означає покликання Росії до духовного провладу у світі слов'янських православних країн?

— Концепція «русского міра» впала разом з агресією на Україну. Це не має нічого спільного з «духовним провідом». Зараз Патріархат говорить про історичну Русь. І таким чином намагається виправдати приналежність до «історичної Русі» тих територій, якими зацікавлена Росія з огляду на свій геополітичний інтерес.

Якщо хтось із представників християнської Церкви замість того, щоб бути апостолом любові, миру і поєднання, починає бути проповідником ненависті, то він бентежить народи і нападає на релігійний мир, який є в Україні.

КАІ: Чи теперішня ситуація може привести до об'єднання трьох православних Церков в Україні? І таким чином до визволення тієї, що залишається під впливом Москви?

— Вірні кожної з цих трьох Церков — Московського патріархату, Київського патріархату і Української Автокефальної Православної Церкви — почали вимагати від своїх священників примирення і єдності.

Нагадаємо, що кожна з трьох православних Церков у цій країні декларує себе як автокефальна, проте лише одну визнає світове православ'я: Українську Православну Церкву (УПЦ МП). Російська агресія спричинила кризу в лоні цієї Церкви. Знаю, що для братів і сестер з цієї Церкви важливим є збереження її цілісності, проте це може бути нелегко.

КАІ: Чи надалі актуальною є концепція, яку сформулював кардинал Любомир Гузар, що після отримання статусу патріархату для УГКЦ навколо неї може зродитись рух поєднання східного християнства?

— Найбільше я б хотів, щоб це дійшло до свідомості православних. Встановлення патріархату для УГКЦ не є «нападом» на московське православ'я чи Константинополь. Ми хочемо, щоб наш майбутній патріархат мав екуменічний вимір і був відкритий до інших. Зрештою, ми всі є дітьми того ж Хрищення св. Володимира.

КАІ: А чи відчуває Ваше Бла-

женство достатню солідарність з боку європейських Церков?

— Солідарність Церков є надзвичайна. Тут я хотів би особливо подякувати Католицькій Церкві в Польщі. Як єпископам, так і вірним, тим, хто молиться і постить в намірі України. Важлива також і гуманітарна допомога.

КАІ: Чи її достатньо? Що можна було б ще зробити?

— Великою проблемою є біженці з районів, охоплених війною. Українське суспільство неспроможне допомогти їм достатньою мірою.

Тому велике прохання до поляків, щоб передавали іншим правду про те, що відбувається в Україні. Інформаційна війна, яку веде Росія, є надзвичайно небезпечною. Якщо Захід піддасться дезінформації, то наслідки будуть трагічними.

КАІ: Яким Ваше Блаженство бачить майбутнє?

— У принципі, я є оптимістом. Оптимізмом сповнують мене трансформації, які переживає українське суспільство в різноманітних сферах: політичній, військовій, соціальній і т. п. Настільки позитивних змін Україна не переживала впродовж 23 років Незалежності. Ми перестали бути аморфною пострадянською державою. Переживаємо родові муки, які приносять страждання, але дають надію на нове життя. Цей процес вже не під силу знищити російським танкам. Як християни, ми віримо в Бога, який є Господом історії, в Його руках — доля усіх народів. Вірю, що Бог благословить зусилля суспільства, яке обороняється, відроджується і йде за голосом Євангелія.

Пам'ятаймо, що жодна війна не триває вічно. І цей конфлікт закінчиться. Як Глави Церков, ми повинні мати бачення майбутнього. Президенти, генерали і їхні концепції змінюються, а Церкви і народи залишаються. Перед Церквами в Україні стоїть питання: за яке майбутнє України і тієї частини Європи ми виступаємо як християни?

КАІ: Чи вершиться моральна революція, що розпочалася на київському Майдані?

— Київський Майдан — у ширшому значенні цього поняття — ще не закінчився. Наша революція моральна, і відшукання гідності людини переходить до нової фази. Для революцій характерний вимір трагічний, але теж і величний.

Як я вже казав, маємо три фактори, якими можемо окреслити нашу актуальну ситуацію: Україна, Росія і Захід. Відомий арабський філософ і лікар середньовіччя Авіценна говорив, що лікар, який приходить до хворого, повинен зважати на три фактори: хворобу, особу хворого і лікаря. Авіценна наголошував: якщо хворий буде на боці лікаря, то вони разом подолають хворобу.

Спільна дата Пасхи – реальність в 21 столітті?

НОВИЙ ПОЧАТОК

На світовому екуменічному рівні питання знову піднімалося на деяких нарадах ВРЦ у 1990-х рр. на підґрунті того, що в 2001 році дві дати будуть знову співпадати. Також була ініціатива з боку Ватикану в листі до Екуменічного Патріархату.

Комісія «Віра та Устрій» взялася заново вивчити це питання, організувавши нараду в березні 1997 року в Алеппо (Сирія). Ця зустріч, що об'єднала представників християнських світових спільнот, Римо-Католицької Церкви та Православних Церков, висловила пропозицію, яка по своїй суті підтримала Православні зустрічі 1977 та 1982 рр. в Шамбезі, а саме:

- а) дотримуватися Нікейських норм;
- б) обчислювати астрономічні дані;
- в) як основу використовувати Єрусалимський меридіан.

ВАЖЛИВІСТЬ РІШЕННЯ В АЛЕППО

Ця пропозиція бере до уваги різні аспекти: разом з рішенням на підтримку рухомого датування, дотримується зв'язок Пасхи з природним циклом. Згадки про цей зв'язок ми маємо в одному з найдавніших джерел про Нікейський Собор, а саме – в праці Евзебіуса. Отці Церкви також говорять про це. Наприклад, згідно зі св. Августином, святкування Пасхи слід розуміти як представлення (оприсутнення) події, що один раз трапилася і не може повторитися (в той час як Пасха є більше святом спомину). Іншим прикладом служить анонімна Великодня проповідь 387 року, в якій автор розглядає весняне рівнодення як правдивий образ стану космічної рівноваги на початку творіння. Згідно з цим, весняне рівнодення, повний місяць та п'ятниця мали зійтися в той самий тиждень, щоб знову схопити образ першого тижня, описаного в книзі Буття. Це – символ світла та рівноваги між світлом і темрявою, – так само як символи рівнодення та весни, які поєднано в богословських міркуваннях Отців.

Нещодавно богослови з різних Церков намагалися розвинути цю думку. Так, В.Мюллер вказує, що перший повний місяць після весняного рівнодення є першим, коли траєкторія Місяця протягом ночі коротша за траєкторію Сонця протягом цього самого дня. Це означає, що Сонце, як символ світла, перемогло Місяць, як символ ночі та темряви. Православний науковець Ніколас Осоржін приймає символіку сходження рівнодення, першого повного місяця після рівнодення та наступної неділі в Нікейському правилі. Весняне рівнодення має символічне значення, пов'язане з першим днем сотворення світу, коли Бог створив день та ніч. Повний місяць є образом четвертого дня сотворення світу, коли Бог поставив світила на небеса, що означає повну перемогу над темрявою. Шостого дня Бог створив Адама, і в п'ятницю Христос – як другий Адам – несе гріхи людства на хрест. Наступна неділя – символ Воскресіння, перемога світла.

Одночасно це рішення підтримує видимий зв'язок з єврейською Пасхою і підтримує походження Церкви. На важливості збереження цього зв'язку

«Воскресіння» старовинна фреска

було наголошено під час наради комісії «Віра та Устрій» в 1970 році: «Відношення Великодня до єврейської Пасхи потребує детального вивчення не лише з історичних причин, що Христові страсті та воскресіння відбулися в дні єврейського свята... Християнська релігія важливим способом закорінена в Одрокровенні, даному єврейському народові. Таким чином, для християнських Церков є важливо святкувати празник Пасхи в певній хронологічній відповідності до єврейського свята. Однак християнські Церкви свідомі того, що цю відповідність потрібно тлумачити просто як спробу дружніх відносин, а не справити враження, що християнська Пасха – це справжній Песах».

Нікейський Собор 325 року намагався зробити дату Пасхи незалежною від нещодавно запровадженого вихракування єврейської Пасхи. Спочатку єврейську Пасху святкували в день першого повного місяця після весняного рівнодення, але це змінили в третьому столітті через циклічне повторення фаз місяця. Відповідно до цього, могло трапитися, що єврейську Пасху можна святкувати двічі на рік. Нікейський Собор намагався уникнути цього та повернутися до дати Пасхи, яка пов'язана з обчисленням єврейської Пасхи в часи Ісуса. Такий намір підтримується в пропозиції з Алеппо.

Також було взято до уваги проблему, що для південної півкулі березневе рівнодення є осіннім рівно-

денням: стосовно цього допоможе вибір Єрусалимського меридіану з його символічним значенням. В цьому сенсі пропозиція Алеппо намагається якнайточніше дотримуватися намірів Нікейського Собору в контексті сучасного світу.

ТРУДНОЩІ, ПОВ'ЯЗАНІ З ДАНИМ РІШЕННЯМ

Все ж рішення Алеппо має свої труднощі. Воно вимагає змін позиціонування з боку Церков, які на даний момент дотримуються григоріанського способу обчислення, та Церков, які користуються юліанським календарем. Оскільки григоріанський календар є найбільш близьким до астрономічної реальності, то й зміни для перших згаданих Церков не будуть настільки великими, як для тих, що дотримуються юліанської традиції. Для «григоріанських» Церков перша відмінність в датах з'явиться в 2019 році, тоді як для більшості православних дата буде відрізнятися щороку. Крім цього, у Православних Церквах питання, пов'язані з календарем, завжди призводили до розколів, і тому до будь-якої зміни треба ставитися обережно і з тривалою підготовкою.

СУЧАСНА СИТУАЦІЯ

Рішення Алеппо було перекладено на різні мови та було розіслано всім Церквам – членам ВРЦ, а також Римо-Католицькій Церкві. Загалом отримані відповіді були схвальними. Конференція в Ламбеті знову звернулася до цього питання, а також Лютеранська

Світова Федерація на Соборовій зустрічі в 1998 році. Папська Рада з питань сприяння єдності християн дала відповідь на користь рішення. Крім того, були отримані відповіді від Екуменічного Патріархату та від Московського Патріархату, а також від Церкви Греції, Патріархату Сирійської Православної Церкви в Антіохії та декількох церков з протестантської сторони. В Європі Конференція Європейських Церков внесла рішення до свого порядку денного.

Підводячи підсумки отриманих відповідей, можна сказати, що Церкви західної традиції підтримують цю пропозицію в тій мірі, в якій Церкви погоджуються на зміну. Важливо зазначити, що таким чином західні Церкви відійшли від своєї попередньої позиції захисту нерухої дати Пасхи, чим відчутно наблизилися до позиції східних Церков. Але в той же час усі розуміють, що більшість Православних Церков є неготові на даний момент прийняти зміни стосовно цього питання, оскільки для них страх та загроза розколу є надто великими.

ПІДСУМКИ

ЯК ЦЕ МОЖЕ ВПЛИНУТИ НА МАЙБУТНЄ ПРОБЛЕМИ?

Хоч жодної зміни може й не відбутися в найближчому майбутньому, усе ж є надія, що все може несподівано змінитися в разі продовження дискусії. Що є зараз найважливішим, так це те, що між Східними та Західними Церквами зростає довіра один до одного. Треба розвинути усвідомлення проблеми роз'єднання – як загально, так і в цьому конкретному питанні. Особливо це важливо в таких регіонах, як Близький Схід, де християни різних традицій живуть разом, інколи – в мішаних подружжях, як меншість серед нехристиянського оточення: там святкування найбільшого празника разом стає конче необхідним. І якщо наш світ продовжуватиме й далі змінюватися на мультикультурне суспільство, потреба у спільному святкуванні християнських свят стане ще більше відчутною.

Наразі рішення Алеппо виявляється найкращим. Всі інші обговорені шляхи вирішення проблеми, як, наприклад, нерухома дата чи перехід всіх Церков на юліанський календар, означатиме або докорінний відхід від традиції, або те, що одна сторона нав'язує щось іншій (у випадку з юліанським календарем – щось неправильне стосовно астрономічної реальності). Рішення Алеппо прагне закріпити те, у чому багато Церков уже мають спільність – це Нікейське правило, і водночас намагається шукати нові та спільні рішення проблеми, де ще існують розбіжності, беручи до уваги контекст сучасного світу.

В такий спосіб Нарада, проведена в Алеппо, закликає всі Церкви серйозно зайнятися питанням дати Пасхи. Зрозуміло, що християни не можуть знайти вирішення проблеми, виходячи зі світських економічних причин, але лише через пошук більш ймовірного спільного свідчення Христового Воскресіння. Є надія, що нове тисячоліття обов'язково зробить свій внесок.

«Перший Вселенський Собор 325 року» румунська фреска XVIII століття

Про справжню сутність «Битви екстрасенсів»

– психолог **Олена Ліщинська**

Олена Альбертівна Ліщинська – завідувач кафедри, доктор психологічних наук, професор, автор 70 наукових та публіцистичних праць. Член асоціації політичних психологів України. Наукові інтереси: психологія праці та управління, етнопсихологія, соціально-психологічна екологія, психологія впливу, деструктивний контроль свідомості, психологічна залежність, методи опору несанкціонованому впливу, психологія тоталітаризму, культова психічна залежність.

В інтерв'ю для «Новости християнського мира» психолог пояснила феномен телевізійної програми «Битва екстрасенсів» та чому люди швидше звернуться за допомогою до місцевої знахарки, аніж до Церкви.

– Олено Альбертівно, сьогодні дедалі популярнішими стають люди, в яких є зв'язок із чимось надприродним, як ото екстрасенси. На їхні послуги збільшується попит, але разом з тим їх забороняє Церква.

– Щоб ви зрозуміли мою думку, мушу наголосити, що відповідальні батьки теж обмежують дуже часто своїх дітей, але ці обмеження діють як надмірні сповивання. Діти дуже часто мають бажання пройти якийсь досвід, ну, скажімо, ризикований, якимось розібратись самим зі своїми переживаннями. У нас є приказка, що за одного битого двох небитих дають, тобто за досвідченого двох недосвідчених дають. Якщо ми говоримо про Церкву по суті і про церковні заборони, то можна це собі уявити таким чином: батьки говорять дитині: «Не пали. Не грайся з вогнем. Не експериментуй із побутовою технікою вдома». В такому ключі церковні заборони виправдані, бо вони стратегічно застерігають від негативних наслідків. Тобто Церква до людини ставиться як до дитини, яка не бачить усієї картини світу. Не варто робити якихось кроків до прірви, хоч ти її й не бачиш, але в принципі вона там є, і тому ти від неї стримуєшся.

– Звідки у людини потяг до надприродного? Якщо у суспільстві поширена практика проведення благодійних акцій, люди радо творять добро. А в іншому суспільстві популяр-

ні чаклуни, шамани, потомственні «бабки». Якщо порівняти два такі суспільства, то яка людина формується у кожному з них?

– Ми дивимось репортаж, наприклад, із Польщі – сучасної європейської країни, країни Євросоюзу, де поляки у духовному пориві щось творять самостійно, не дивляться на зовнішні сторонні сили, – а вони в цьому житті реально вкладають частинку своєї енергії, віддають її іншому. Якщо ми подивимось репортаж із етнологічними та психологічними компонентами про суспільства немодеิร์นізованих країн, то побачимо там якихось місцевих провидців, чаклунчиків, що ворожать на кістках чи на кавовій гущі. Тому, коли людина шукає божественне, вона шукає його в різних місцях. Коли на її шляху зустрічаються якісь сурогати божественного, тоді, знову ж таки, щоб знайти і зрозуміти істину, потрібно іноді зіткнутися з сурогатом, отримати і пережити цей негативний досвід.

– Якщо людина спробує усі оці калюшки, то, може, в якійсь і застряне. А якщо прокласти тротуар обабіч, то вона пройде по чистому, по сухому?

– Згодна на сто відсотків, правильно кажете. Якраз є такий жарт: на питання, чи можна їсти отруйні гриби, відповідають, що їсти можна, але тільки один раз. Проблемою нашого суспільства є високий рівень інфантильності серед дорослих людей. Завдяки Всеукраїнському дослідженню громадської думки нам вдалося визначити групу ризику попадання під деструктивний вплив. Тобто йдеться про тих громадян, які через різні індивідуальні психологічні особливості здатні ухвалювати рішення під чужим тиском або здатні потрапляти в оману. Серед українців така група становить близько 40%. Це – майже половина дорослого населення, і цей факт не можна ігнорувати...

Кількісний аналіз оцінки суджень-індикаторів дав нам змогу ще й диференціювати носіїв відповідних тенденцій. Із тих 40% «агресивних» виявилось 11,3%, «авторитарних» – 12,8%, «депривованих» (потреби яких не задовольняються) – 7,2%, «інфантильних» – 4,4%, «тривожних» – 5,7%. Слід зазначити, що залежність цих психологічних характеристик від соціального та демографічного статусу респондентів була мінімальною: спостерігалася дещо більша частка «авторитарних» і «тривожних» серед осіб старшого віку та жінок, «ін-

Обман з потойбіччя

фантильних» і «тривожних» – серед сільських жителів. Оскільки старші люди виховані в тоталітарному суспільстві, вони й виявилися найбільш схильними до тоталітарних суджень, а жителі сільської місцевості живуть у більш простих соціальних умовах, в них вужчий рольовий репертуар, і тому вони виявляються більш тривожними та інфантильними. Головне, що люди мають право на індивідуальний темп розвитку, і це не повинно бути використано в корисних цілях більш спритними.

Понад двадцять років люди експериментують. Біда в тому, що не було орієнтирів, люди втратили здатність поважати моральних та релігійних авторитетів нашого народу. А такі є... Дійшло до того, що орієнтиром для української людини стали «жовта преса» і шоу-бізнес. І тому популярною стала «Битва екстрасенсів». А там що? Там – принцип шоу, щоб люди дивилися, щоб були рейтинги. Люди дивляться, і люди сприймають це за чисту монету. Власне кажучи, феномен Буратіно на «Полі чудес в Країні дурнів». Мусимо пам'ятати, що історично для українців було властиве двовір'я. Тобто якщо ми зайдемо у звичайне українське село, то побачимо церкву і громаду на свята і в неділю. Але якщо ми зайдемо і запитаємо в селі тихенько, то нам скажуть, що десь є там якась баба Параска, чи баба Марія, чи хтось такий, хто зробить тобі приворот чи щось таке. І це сполучається в нашій культурі. Ось така складна виходить ситуація. Тому я думаю, що нам потрібен спосіб не заборони, а спосіб витіснення негативу створенням конструктивних культурних продуктів. Отже, коли в суспільстві немає моральних орієнтирів, то яка людині різниця – чи йти до баби Параски, чи йти до священика? Якщо священнослужитель нічого не робить, а баба Параска в ефірі показує чудеса, то людина піде до неї – бо потребує.

Баба Параска діє конкретно: налила йому якогось там зілля, а він завтра на тобі й одружився. Є результат. Питання, що моя свобода закінчується там, де починається несвобода іншого, мало кого хвилює. Потрібно мати певний рівень, щоби розуміти, що якщо я його люблю, то маю пройти тільки п'ятдесят відсотків до нього, а п'ятдесят відсотків він мусить пройти сам. Він має на це право. Якщо він не пройшов до тебе півдороги і навпаки, то вибачайте, це потрібно прийняти.

Я бачу корінь проблеми в

тому, що священики почали без міри служити «золотому тельцю», замість того, щоби служити людям.

– Як бути людині, яка прийшла до церкви, але той, хто має бути священнослужителем, іде у напрямку «золотого тельця»? Людина нічого там не отримує. Приходить додому, випила чаю, увімкнула телевізор і дивиться в ефірі телебачення практичне застосування гадання і сатанізму. Що цій людині робити, як визначитися з пріоритетами?

– Такий людині, ідучи до церкви, треба йти до Бога, треба молитися в церкві Богові. Треба розуміти, що священик – це жива людина, це є служіння. Служіння комусь вдається, а комусь не вдається. У священика є свої рівні відповідальності, і за все, що він робить так, чи не так, він має відповісти. А людині потрібно йти до церкви, звертатися до Бога, просити мудрості, просити гармонійних шляхів проживання свого життя. Потрібно пам'ятати про Христові заповіді і потрібно жити по-людськи.

Для дорослої людини ніякий поганій вчинок будь-кого – чи керівника, чи священика, чи поганого педагога, чи лікаря, – не є дозволом самому ставати таким. Власне кажучи, так потрібно думати дорослій людині. Якщо це доросла людина і хоче відповідально в цьому світі прожити і зрозуміти сенс свого життя. Цей світ влаштований мудро і дуже правильно, і це потрібно пам'ятати. У нас є «білі» вчителі, у нас є «чорні» вчителі. Іноді ти там вдарився і нос набив, але вибачай – якщо ти взявся голими руками за електропровід чи за гаряче, то подумай: може, ти щось не так зробив? Ніхто з нас не народився під фанфари, і ніхто не «крутіший» за іншого. Якщо нам щось показують по телевізору, то поставмо собі питання: «Хто показує? Що показує? Для чого мені це?» От вам захист.

– Отже, у людини немає сьогодні орієнтиру?

– Важко сучасній людині надати орієнтир. В сучасному світі виживе та людина, яка буде поклатися на свою моральну силу.

– Якщо людина пішла до баби Параски чи зробила щось

швидко проти правил, то як тоді вона розплачується?

– Сто відсотків розплачується. Я так розумію із точки зору науки, і з точки зору релігійної етики, і з точки зору етики людської, без прив'язки до якоїсь релігійної доктрини. Узурпація волі іншої людини – це дуже велика шкода. Якщо хтось намагається нав'язати іншій людині свою волю, то поневолення іншої людини – це дуже страшний гріх. Поневолення, в принципі, може діяти якийсь час, і коли ти від людини доб'єшся, щоб людина зробила під твоїм тиском якийсь крок, то все одно проходить якийсь час, і людина повертається до своєї волі і вона розуміє, що опинилася не тут, не в тому місці, не з тою людиною, не на тій роботі. Людина таким чином обов'язково ставить все на круги свої, а та людина, яка поневолювала, опиняється ні з чим. Це стоїть і подружніх стосунків, і батьківсько-дитячих.

– Життя розставити потім...

– Теза про те, що життя розставити, дуже абстрактно звучить. Якщо, наприклад, я захотіла, щоб цей хлопець у мене закохався, і є якась така хитра технологія, яку я не дуже розумію, але є така людина, яка за це береться, вона робить і він дійсно закохався і згоден на все. Ми одружилися. Ось і дитина є. Однак він з собою не в ладу, він думає: а що це за затьмарення було таке зі мною? Як я тут опинився? Більше того, знаходиться якась людина, до якої лежить серце, лежить душа. Тоді – крах, люди розходяться, залишається дитина, скандали і таке інше. Ось вам розплата.

Або розплата буває інша: коли людина впадає в депресію, відчувається нещасною, алкоголь, суїцидальні думки... Тобто людська натура така. Людина – істота вільна. Господь Бог не забирає свободу волі, яку він дав людині, навіть тоді, коли людина робить дурницю і рветься у прірву. Якщо хтось дозволяє собі зазіхати на свободу іншої людини за допомогою якихось магічних ритуалів, то це є для нього небезпечно.

Олег МАКОВЕЙ, НХМ
Католицький Оглядач

СУМЛІННЯ – ВНУТРІШНІЙ ГОЛОС

«Я в моїм серці сховав Твоє слово, щоб не згрішити проти Тебе»

(Пс. 119, 11)

Дорогі брати і сестри у Христі!

В людині є внутрішній голос, який заохочує її до певних дій і способів поведінки, або ж застерігає її: «Це ти повинен робити, а це – ні», а після здійснення вчинку хвалить, або ж докоряє її: «Це ти зробив правильно, а це ти не повинен був робити». Цей голос – голос сумління.

Ми не можемо заглянути всередину людини, і все ж ми знаємо, що цей внутрішній голос реагує у кожній людині не з однаковою силою й не однаково чиним. Є люди з чутливим сумлінням, і є такі, в кого сумління огрубіло. Сумління може бути надміру лякливим, навіть хворобливим, або ж – явно «без скрупулів». Хтось може також діяти, помиляючись, думаючи, що те, що він чинить – добре, хоча воно насправді зле.

ЩО ТАКЕ СУМЛІННЯ?

Чи сумління є просто наслідком наших спадкових задатків, виховання й довкілля? Чи воно є питанням розумової здатності або певним типом інтуїтивного, внутрішнього відчуття, яке в різних життєвих ситуаціях дає нам змогу «пізнати», що правильне, а що – хибне?

Другий Ватиканський Собор навчає: «Сумління є найінтимнішим і найпотаємнішим центром людини, святилищем, у якому вона є сама з Богом і де Його голос промовляє» («Радість і надія», 16).

Сумління походить з творчого акту Бога. Бог вклав у наше ество й у все творіння певну закономірність. Вона пов'язана з нашою здатністю пізнавати і бажати. Певно, що наставництво, отримане в отчому домі та школі, відіграє тут велику роль, як і наша власна поведінка. Велике значення для розкриття сумління має своєрідність нашого стосунку до Бога, конкретно – нашого «уявлення» про Бога та наш спосіб життя, який з нього випливає.

ЗВІДКИ БЕРУТЬСЯ ВІДМІННОСТІ?

Мабуть, усі ми принагідно мали досвід у нас самих, як сумління може змінювати-

ся. Звернення до Бога, до Священного Писання після глибшого опам'ятання, що стало з якоїсь причини, може відкрити очі. Ми тоді раптом відкриваємо те, чого ми ніколи або довгий час не зауважували. Ми пізнаємо прихильність Бога, Його очікування і надії, очікування інших, помилки, що їх ми допустилися; упущення, що час від часу стаються, і т.д. Сумління починає ставати чутливішим або взагалі прокидатися.

Протягом років ми деколи також констатували, що наше сумління огрубіло. До злого звикають надто легко. Механізми самовиправдання або поверховість можуть довести до того, що сумління – звичайно, до якоїсь певної міри – «засинає». Деякі помилки, що їх ми раніше вважали вагомими, розглядаємо як незначні, або й взагалі не помічаємо; багато що витісняємо в підсвідомість або «перекриваємо» різноманітними аргументами. Через переважаність або особливі обставини ми вважаємо себе виправданими і т.д. – Сумління можна формувати, також і переформувати.

КОЖЕН ПОВИНЕН ВИРІШУВАТИ ЗГІДНО ЗІ СВОЇМ СУМЛІННЯМ!

Особливо щодо спірних питань можна в останні роки часто почути повчання: «Це повинен кожен вирішувати сам згідно зі своїм сумлінням». Такий підхід вважають навіть виявом зрілості християнина. Сумління, отже, є найвищою інстанцією моральної діяльності. Як це потрібно розуміти?

Зрілість не може означати, що кожен сам встановлює, що правильне, а що – хибне. Псалом каже: «Безумний говорить у серці своїм: Нема Бога!» (Пс. 53, 2), а в іншому місці: «Та й говорять: Не бачить Господь, і не завважить Бог Яковів...» (Пс. 94, 7). Це – одна з основних спокос людини: зробити себе остаточним суддею правди, або ж вчинити безглузду спробу пристосувати не життя до віри, а віру до життя.

Було й залишається далекоглядним те, чого навчав кардинал Ньюман більш як 100 років тому: «Якщо люди захищають права сумління, то вони зовсім не мають на увазі права Творця, ані не зобов'язання створити супро-

ти Нього в думках і вчинках; вони радше розуміють під цим право говорити, думати, писати і діяти так, як це відповідає їхньому судженню чи настрою, не мислячи при цьому жодним чином про Бога» («Церква і сумління», 63). Однак гідність сумління полягає в тому, щоби бути місцем, у якому Бог промовляє до людини. Словами II Ватиканського Собору: «Чим більше утверджується правильне сумління, тим більше особи і групи відвертаються від сліпої сваволі й намагаються орієнтуватися на об'єктивні норми моральності».

Сьогодні нерідко буває, що хтось, хто у якій-небудь сфері поводить в явній суперечності супроти Божих Заповідей (тут може йтися про важливі питання), виправдовує себе словами: «Я можу це узгодити з моїм сумлінням», – так, неначе це було б достатнім й справді виправдальним обґрунтуванням.

ВІДКРИТІСТЬ ДО ІСТИНИ

Папа Іван Павло II сказав єпископам Австрії: «Як око не може відмовитися від світла, так і сумління не може відмовитися від правди» (Іван Павло II, Промова до єпископів у Зальцбурзі, 1988). Сумління не є самодержавним творцем норм. Воно відкрите до правди, тобто – до пізнання Заповіді. В новому Катехизмі це виражено так: «Моральне сумління є судом розуму, через який людина пізнає моральну якість конкретного вчинку, що його виконуватиме, тепер виконує чи виконала. У всьому, що людина робить і говорить, вона повинна йти за тим, про що вона знає, що воно є правдивим і чесним. Саме через суд своєї совісті людина сприймає й пізнає накази Божого Закону» (Катехизм Католицької Церкви, 1778).

Це не вистачає, що хтось особисто переконаний у правильності вчинку, якщо він одночасно не перевіряє його узгодженість з Божими Заповідями. Інакше, – як це колись показав кардинал Ратцінгер, – були б виправдані, наприклад, також і злочини націонал-соціалізму, якщо ті, хто їх вчинив, були переконані у правильності своїх дій.

ПРАВИЛЬНЕ СУМЛІННЯ

Правильне сумління – той суд розуму, який орієнтується на Боже Слово (або ж на справжнє буття людиною), ставить за передумову пошук правди. Святий Августин навчав: «Увійди в своє сумління, його запитуй! ... Увійдїть, отже, браття, у вашу внутрішність! Й у всьому, що ви чините, дивїться, щоби Бог був вашим свідком!» (Св. Августин. Коментар на Послання Йоана, 8, 9). Отож, перша передумова для осягнення правильного сумління полягає в тому, щоби увійти в себе, або ж звернутися до Бога, замислитися над тим, чого навчає Священне Писання, зокрема – у тому значенні, в якому його розуміє Церква.

Сьогодні не завжди легко впізнати те, що правильне, оскільки існує велика плутанина думок та вражає розмаїття способів життя. Щоправда, ми не повинні закривати очі на те, що й від самого початку не бракувало плутанини. Христос сам про це попередив і ще апостоли на неї скаржилися. Тому основним імпульсом для написання Катехизму Католицької Церкви був намір подати орієнтири, чинні для сьогодення.

Окрім того, деколи у важких питаннях необхідно спитати поради осіб, які вірні Богові й перебувають у зв'язку з Ним (єдність з Римським Архієреєм є при тому важливим знаком). Однак, це не звільняє нас від нашої власної відповідальності.

У цьому відношенні потрібно пам'ятати, що ми, – якщо цього захочемо, – з певністю й легко знайдемо осіб, які потверджуватимуть нас у збоченій поведінці, хибно втішатимуть і не говоритимуть правди, тому що вони не хочуть нас зранити, або так само, як і ми, не дуже дбають про послідовне наслідування Христа. Добрих пастирів знайти нелегко. Христос є Добрий Пастир, і добрими пастирями є ті, хто перебуває в єдності з Ним.

Врешті, ми самі повинні нести відповідальність за наше мислення, мовлення і діяння, й ніхто не може позбавити нас цієї остаточної відповідальності.

ХИБНЕ СУМЛІННЯ

У певному випадку може статися, що ми, помимо найкращих зусиль й задіяння найкращих засобів – молитви, роздумувань над Господніми повчаннями й пошуку рад, – можемо дійти до хибного судження і при тому не обтяжити себе провинною, тому що ми діємо в добрій вірі. Однак в інших випадках це не так. Причина помилки може лежати глибше, бо ми, наприклад, не подбали про необхідне релігійне наставництво, або нам бракує релігійного життя. Провина може бути навіть більшою, якщо те, що є помилковим, вже більше таким не сприймається, якщо хтось свідомо й гордовито залишається глухим на повчання Священного Писання або на вислови Учительського Уряду Церкви, які на Священне Писання спираються.

Ми мусимо усвідомлювати ще й таке: Для того, щоби здобути правильне формування сумління, надзвичайно важливо намагатися застосувати на ділі те, що ми пізнали як правильне у молитві, в розмові з Богом чи іншими. Святий Яків нагадує: «Будьте виконавцями слова, а не лише слухачами, самі себе обманюючи» (Як. 1, 22). Сліпці у Священному Писанні є образом духовної сліпоти, що її в людині спричиняє гріх. Псалмопівець як представник всього людства, що тужить за

Месією, молиться: «Пошли Своє світло та правду Свою, вони мене будуть провадити, вони запровадять мене до Твоїєї святої гори та до місця пробовання Твого» (Пс. 43, 3). Він молиться тут в покорі й усвідомленні власної неспроможності про Божу допомогу, а Новий Завіт сповіщає нам: «Благодать та правда з'явилися через Ісуса Христа» (Ів. 1, 17). «Бог хоче, щоб усі люди спаслися і прийшли до пізнання правди» (1 Тим. 2, 4).

Благодать і правда є плодами діла Відкуплення. Тому надзвичайно важливо отримувати плоди Відкуплення й повертатися шляхом прийняття Святих Таїнств, зокрема – Таїнства Покаяння. Ми не повинні звикати до зла, не повинні виправдовувати самих себе, а мусимо бажати й дозволити, щоби Христос нас оправдав – через прощення гріхів. Зміцнені Його благодаттю, ми – в намаганні слідувати за Його словом – можемо розпочинати знову й знову та осягнути витривалість, не дозволяючи темряві заволодіти нами.

ФОРМУВАННЯ СУМЛІННЯ – ЗАВДАННЯ НА ВСЕ ЖИТТЯ

Якими ж є відповідні засоби для формування живого, чутливого сумління? Важливою є регулярна, особиста молитва, у якій ми з усім нашим життям та всіма його сферами знову й знову постаємо перед Богом, прагнемо пізнати Його святую волю й просимо Його допомоги. Далі, дуже суттєвим є читання Священного Писання та відповідних добрих книжок, у яких неспотворено представлене вчення віри та моралі, й невіддільно пов'язане з цим конкретне намагання духовно зростати у власному мисленні, мовленні та поведінці. Окрім того, для цілеспрямованих християн необхідним є щоденний іспит сумління, й дуже стане у пригоді регулярна участь у Таїнстві Покаяння, по можливості пов'язана з духовним наставництвом.

В Катехизмі Католицької Церкви ці важливі пункти влучно підсумовані: «У формуванні сумління Слово Боже є світлом нашої дороги; нам необхідно засвоїти його через віру і молитву, ввести його у практику. Нам ще треба перевіряти наше сумління, вдивляючись у Хрест Господній. Нас підтримують дари Святого Духа, допомагають свідчення або поради інших людей; нас веде авторитетне вчення Церкви» (Катехизм Католицької Церкви, 1785).

Правильне формування сумління чинить нас не лякливими, а радісними, веде до витривалих зусиль та приносить мир. Нехай це буде дано нам усім! Цього бажає з цілого серця

† Клаус КЮНГ
З німецької переклав
Петро ГУСАК

ІНШИЙ ВИМІР ВІЙНИ

Сьогодні вже кожен каже: «В Україні – війна». А так не хочеться в це вірити... Здається, що скоро все минеться як поганий сон. Але правда життя кожен раз шматує серце новими жертвами. Для тих, хто глибше аналізує стан речей, стає зрозуміло, що ця війна якась особлива, не подібна на інші війни.

Арена боротьби простих українців за гідність і справедливість розширюється на цілий світ і виявляє нам важку боротьбу правди з брехнею, добра зі злом. Завдяки сучасним можливостям ЗМІ, ця боротьба сьогодні стала видовищем для жителів усіх континентів. Як і чому одній людині вдається так жорстоко впливати на весь світ? Знаю, що не в одній родині існує поділ: частина людей підтримують українців, а інша частина їх звинувачує. А ще такий поділ існує між науковцями з різних країн, католиками, представниками держав. І остаточно все зводиться до одного: де правда і хто переможе?

І тут раптом згадується той факт, що війна в нашій країні легально триває ще з 1955 року. І діти наші – українські – гинуть у цій війні не десятками, а сотнями тисяч щороку. І мало хто за ними заплаче, мало знайдеться таких, що скажуть хоч слово на їх захист. А брехлива пропаганда навіть не дозволяє назвати їх дітьми, бо боїться розбудити совість тих, хто вважає, що має право посягнути на їх життя. Насправді немає принципової різниці між терористом і лікарем, який робить аборти. І також немає різниці між моральним обличчям держави, яка легалізувала аборти, та моральним обличчям держави, яка вишколює й посилає терористів. У сучасному світі легко можна виправдати злі вчинки, адже людина у своїй сваволі поставила себе мірилом цінностей. Тероризм починається там, де на п'єдестал ставлять людське «я».

Звично, коли мені закидають: мовляв, є ще й інші проблеми в суспільстві – не тільки аборти. Але аборти у нас є вбивством, яке має державне визнання. Жодні інші злочини не мають правового виправдання. Захисники життя зачатих дітей неодноразово зверталися до представників української влади (і після Помаранчевої революції, і після Революції гідності) з проханням забезпечити захист життя та гідності зачатих дітей в Україні. Належної відповіді не було.

Не може бути миру в сім'ї, країні, світі, де зневажається гідність і знищується життя маленької беззахисної людини. Україна також несе свою частку відповідальності за те, що українець Микита Хрущов легалізував аборти на території колишнього СРСР. І, можливо, тому, що українці так багато просять у Бога допомоги у сьогоднішній ситуації, Бог дає нам шанс подивитись очима правди на себе, на своє серце, відмовитись від брехні і тероризму у своїй родині, у своїй країні, не боятися законів, які захищають гідність і життя кожної, навіть маленької людини. І не показуйте мені добробут інших країн, де легалізовано аборти, бо вони нагадують «гробби побілені», і вже сьогодні стає все більш явною їхня неспроможність зберігати та захищати мир.

Можливо, й гірко від таких роздумів та оголеної правди, але це єдиний шлях до свободи. Правда визволяє, не треба її боятися. Зробімо один крок до миру – захистімо маленьких зачатих дітей, і Бог зробить десять кроків нам назустріч.

Леся ГУСАК

Ванга: пророцтва чи одержимість?

За матеріалами: Братство св. Биргитты CREDO

У комуністичних державах панував раціоналістичний світогляд і відбувалася офіційна «боротьба з марновірством». Але чи насправді комуністів цікавила тільки наука, а чи вони охоче підтримували деякі «передчуття і вірування», якщо це допомагало їм підточувати зсередини християнську віру?

Історію окультизму досліджувати нелегко через ускладнений доступ до джерел. А окультизм у країнах «народовладдя» — це взагалі терра інкогніта. Але це й дуже цікаво: адже комуністичні власті були дуже зацікавлені можливостями медіумів і народних «пророків», берегли їх і самі вдавалися до їхніх послуг. Чимало хто з таких «посередників» перебував під їхнім пильним наглядом: достатньо поглянути на досвід болгарської ясновидиці Ванги, щоби зрозуміти деякі механізми їхньої взаємодії.

ВИДІННЯ

Видіння Ванги почалися 1941 року з бесіди з тим, кого вона сама називала «вершником». Одного разу він просто з'явився у житті Ванги: був високий, схожий на росіянина, неймовірно красивий, убраний подібно до древнього воїна в обладунок, що сяяв у місячному промінні. Його білий кінь тряс хвостом і рив копитами землю. «Вершник» спинився перед воротами дому Ванги у Струмиці, зійшов із коня й увійшов до темної кімнатки. Його поява принесла у кімнату стільки світла, що стало ясно, мов за дня. Низьким голосом він сказав: «Скоро світ перевернеться і багато народу загине. На цьому місці ти стоятимеш і пророкуватимеш мертвим і живим. Не бійся! Я буду з тобою поруч, і казатиму те, що ти маєш їм передати!»

Ванга тремтіла зі страху. Під час цього «візиту» поруч із нею була сестра Любка, яка з поведінки Ванги дізналася, що щось діється. Вона відчувала, як сестра тремтить, і бачила, як вона звертається до когось невидимого. Але сама вона нічого не бачила. До ранку обидві не могли заснути від тривоги. Хто був той, хто явився Ванзі? Місцеві мешканці стверджували, що неподалік від дому Ванги колись закопали золоту статую вершника. То було прадавнє фракійське божество Херос чи статуя якогось царя? Тільки легенда; але сама Ванга наводила її як склад духовного обґрунтування своїх видінь. Чи не тому вона так довго не бажала перебиратися до іншого місця? Багато хто казав, що свою силу вона черпала з місця, яке могло бути пов'язане з поганським культом.

Ініціація могла відбутися й інакше. Родичі згадували, що в дитинстві Вангу навчили чарів, щоб їй було чим заробляти на прожиток. У тих краях ще була жива традиція «сліпих пророків», яка тягнеться ще з часів Гомера, а сліпота вважалася не хворобою, а знаком обраності, духовного зору. Тому сліпих навчали магії та схилили до езотеричних практик.

ХТО Ж ГОВОРИВ?

Після видіння вершника почалася світова війна. Цілий рік Ванга слабувала на безсоння, мала галюцинації, пов'язані з присутністю людей. Ось як вона сама описує механізм своїх видінь: «Коли до мене приходять якась людина, в мене з'являється відчуття, що в голові прочиняється віконце, крізь яке я спостерігаю картини, і життя цієї людини проходить перед моїми очима, ніби кінострічка, а наді мною чується "голос", який каже мені, що саме я маю переказати відвідувачеві».

Сім'я Ванги згадує, що інколи, навіть під час звичайної розмови,

тианського життя, майже нічого не знала про вчення Церкви. Хоч вона й не заперечувала існування Бога, називала Його Христом, але її ставлення до Нього було специфічне: Христа вона описувала як вогняну кулю, свої видіння вона пов'язувала з «силами», які інколи бачила в деталях. Це були істоти: «Їхнє вбрання нагадує обладунки, які блищать, немов риб'яча луска. Мабуть, серед них є й жінки. Їхнє волосся схоже на водорості й м'яке, як гусячий пух, оточує голови у вигляді ореола. Дуже часто, повертаючись до свого дому в Петричі, я бачу їх, як порозсідалися по кімнатах. "Розмовляю" з ними. Інколи, де до того як я підійду до хвіртки, чую протяжні звуки, щось на кшталт мелодії, ніби хор співає псалми... Вони не кажуть, з якими цілями приходять сюди... Ці істоти... не знаю, як їх назвати... Вони нас контролюють».

На думку Ванги, ці істоти контролюють світ, і особливо її саму. Адже вони примушують її говорити те, що хочуть, а за відмову суворо карають. Узагалі контакт із тим, що викликає видіння, ще нікому не був прийнятний. Ванга же під час своїх видінь відчувала тривогу, а коли впадала в транс, у домі починалися сварки й агресія. Сама є ясновидиця після цих сеансів почувалася знесиленою, а роздратування виміщала на своїх родичах.

ВАНГА І ОКУЛЬТИЗМ

Наскільки далеко Ванга обходила стороною православних (хоч і могла звернутися за порадою, священника можна було знайти навіть у комуністичній Болгарії), настільки само охоче вона приймала окультистів. Її не раз просили висловитися про важливі постаті окультного світу: наприклад, про Миколу Реріха. Одного разу вона сказала Святославу Реріху, що його батько був «неземною людиною» і навіть закликала сина продовжити справу батька. Також і Анатолій Кашпіровський не оминув Вангу, відвідав її і висловив свою повагу. Після смерті Ванги на її спадок посилаються ті, кого православні в Болгарії називають сектами.

Деякі її поради звучали як типові магичні рецепти. Наприклад: одного разу до неї привели чоловіка, який, знавсівши, накинувся на родичів із сокирою. Ванга порадила їм купити новий глиняний горщик, наповнити його водою з річки, зачерпуючи проти течії, і тричі полити хворого цією водою. Після цього, не обертаючись, кинути горщик назад. Чи це допомогло? Цілком імовірно, бо тут явно залучено магію. Віруюча людина говорила би про сповідь, покаяння, смирення, молитву.

Інколи Ванга бачилася з померлими із сімей тих, хто до неї приходив (а це вже спіритизм), була фаталісткою: вірила, що доля людини визначена наперед (що суперечить вірі у всемогутнього Бога та вірі у вільну волю людини).

(Далі, у наступному числі «Мету».)

її голос змінювався на чоловічий, і Ванга говорила про речі, не пов'язані з темою розмови. Той, хто говорив через неї, знав те, про що Ванга і поняття не мала. Родичі тоді казали, що «в розмову хтось втрутився». Коли це закінчувалося, ясновидиця, ніби нічого й не було, продовжувала бесіду. Інколи сили, що говорили через Вангу, представлялися душами померлих, наприклад, Жанною д'Арк, і розповідали їй про топографію Парижа, де ця проста жінка ніколи не була.

ВАНГА І КОМУНІЗМ

Цікаво, що окрім рідкісних фінансових перевірок, комуністична влада ігнорувала її діяльність або потай підтримувала, тоді як православні у Болгарії зазнавали гонінь. Інколи комуністи навіть зверталися до неї по допомогу: вона була «штатною провидицею» Тодора Живкова, хоч офіційно він це заперечував. Вона ухвалювала за нього важливі політичні рішення, а він телефонував до неї будь-якої пори або велів привезти її до себе. Саме Ванга порадила Живкову здійснити обмін грошей у Болгарії 1962 року: «Що тут думати! Якщо не хочете, щоб була біда в державі, обмін грошей просто необхідний». Комуністи оберігали дім Ванги, записували, хто й навіщо приходив, про що питає. Напевно це було непогане джерело інформації для служби безпеки. Не раз пророцтво відвозили до важливих персон на потаємні зустрічі.

ВІРА ВАНГИ

Чи вірила Ванга в Бога? Вона не мала серйозного досвіду хрис-

Погляд на священика збоку

Три міфи неефективної комунікації між духовенством і мирянами, або священик також грішить

Часто мої близькі та друзі приходять до мене і скаржаться на духовенство: мовляв, вони зробили бізнес з Церкви, мають безліч залежностей, а закликають людей бути порядними, чесними, відповідальними, є справжніми лицемірами. Тому визріла ідея тексту про те, як я, як християнка і водночас релігійний журналіст, розумію для себе модель співпраці між священиком і мирянином. На мою думку, цей діалог міг би бути ефективним, якби не присутність міфів-стереотипів з обох сторін, які або унеможливають комунікацію, або знижують її рівень до межі формалізму.

МІФ ПЕРШИЙ: «ПРАВЕДНИЙ АФЕРИСТ ІЗ ХРЕСТОМ НА ГРУДЯХ»

Радянська ідеологія та пропаганда виробили у нашому суспільстві негативне сприйняття «людей у підрысниках». Атеїстична система змодельовувала образ «продажного попа-п'яниці», який ладен піти на все заради власної вигоди (пригадаймо хоча б радянський кінематограф). У людській підсвідомості виробився стереотип, що праведник у підрыснику і з хрестом на грудях – це лише прикриття, а насправді – це ще «той аферист».

У такому випадку стається ще одна «ментальна патологія» – коли люди бачать у своєму товаристві духовенство чи монашество, то зразу ж вибудовують бар'єри у спілкуванні через можливий острах сказати щось не те, «наліплюють» ярлики – він, мовляв, не має права курити, пити пиво, танцювати, ходити у шортах/джинсах і т.д. (у цьому списку тільки ті «заборони», які я особисто чула). Нещодавно один мій знайомий отець сказав, що він спеціально на «круглі столи» чи конференції не одягає підрысника, оскільки, коли він приходиться «у цивільному», це полегшує розмову із людьми. Теоретично модель будь-якої комунікації виглядає так: адресат (той, хто передає інформацію) – повідомлення/меседж (інформаційний пакет, який складається із системи вербальних (мовленевих) і невербальних (міміка, жести) складових) – і адресант (той, хто отримує повідомлення). Безумовно, що кожен компонент цієї моделі потрібний, проте важливо зупинитися на адресатові й адресанті: якщо адресат спотворено розглядатиме адресанта, то чи матимемо якісний інформаційний пакет, а, отже, злагожену комунікацію?

МІФ ДРУГИЙ: «МІЙ ОТЕЦЬ – МІЙ КУМИР»

Якщо перший міф принижує особу священика, то цей навпа-

ки – возвеличує. На жаль, знаю багатьох людей, які сповідаються тільки у певних священиків, а також їдуть через півміста (або з інших міст!), аби бути на Літургії, яку служить улюблений отець. Безумовно, з одного боку, тут, здавалося б, нема нічого поганого, адже навпаки – у Церкві пропонують мати постійного сповідника чи дружити зі священиком: це лише допомагає розвивати духовний рівень ми-

рянина. Проте найчастіше ці аргументи переходять межу. Мені видається, що це «обоження» ментально закоренилось у нашому народі ще з тих часів, коли у селі майже не було письменних людей. Інколи тодішній священик не відзначався блискучою освітою, але вмів читати, знав церковнослов'янську, володів знанням із життя святих, а тому бідні й «темні» селяни вельми поважали отця у громаді, завжди слухали його поради. Зі зміною сучасного суспільства ситуація дещо змінилася, навіть дещо ускладнилася. Прихожани возвеличують священиків своєї парафії, творять живого божка у храмі. По-перше, таким чином вони порушують Божий закон; по-друге, надмірна ідеалізація призводить до надмірного розчарування: мовляв, ми от думали, що він – такий прекрасний отець, а от ми впіймали його за курінням, а вчора бачили на вечірці за чаркою. Насправді священик – це така ж людина, як і кожен із нас. Корінь слова «священик» прямує від «святості», проте він не вказує на ідеальність, а лише на місію.

МІФ ТРЕТІЙ: «МОЄ СВЯЩЕНСТВО – МОЯ ВСЕМОГУТНІСТЬ»

Спокуса кумирства зачіпає не лише мирян, але й духовенство. На жаль, доводилося бачити чимало священиків (це стосується абсолютно всіх конфесій), яким подобається, коли парафіяни їх обожують. Вони навіть спекулюють на цій «любіві» – просять прибирати свій дім, виховувати власних дітей, доглядати господарство... Окрім того, це породжує ще й інші виклики – грошолобство, зловживання владою, небажання дотримуватись уставу у літургійному

служінні. Звичайно, що системне повторення гріха, підмінна насолода свободою творить систему залежностей.

Попередньо я писала, що священик – це також грішник. Треба розуміти, що дія нечистого на духовну особу устократ більша, ніж на звичайного мирянина, але це не звільняє його від відповідальності, висловленої перед членами Церкви, а також перед Богом. Власне, саме розуміння відповідальності за кожну людину, особливо за розвиток її духовного світу, мало б виробити рефлекс страху Божого, адже те, що можна приховати перед громадою, перед Ним не сховаєш!

ДУМКИ НАОСТАНОК

Я тривалий час розмірковувала над тим, як покращити модель цього спілкування, як вийти із системи стереотипів, оскільки проблеми неефективності такої комунікації набагато глибші, ніж просто несприйняття одне одного. Перше – людина може поступово віддалятися від Церкви, від свого християнського єства і найжахливіше – ввійти в секту. На мій погляд, у цьому випадку можна дати кілька порад:

Не осуджувати, адже поверховий осуд людини ніколи не зрівняється із глибинним і справедливим Божим судом.

Не бути байдужим. Це означає, що коли ми бачимо, як священик входить у якусь залежність, то намагатися з ним поговорити про це або звернутися до єпископа, представивши вагомі докази гріховності. Ми маємо розуміти, що наша байдужість і мовчання може, по-перше, завдати нам особистої духовної руйнації; по-друге, нести загрозу для інших вірних. Така модель земного суду, зрештою, представлена у повчанні Нагірної проповіді.

Розуміти священика як посередника, людину, яка виконує певну місію; яка тільки є провідною ланкою у комунікації між людиною і Богом, звичайним виконавцем і служителем – і не більше. Не треба виокремлювати духовенство в окрему касту.

Звичайно, що у кожного з нас можуть виникнути власні поради, зауваження й пропозиції, можливо, виникне дискусія. Мені ж наостанок залишається сказати те, що вважаю ключовим правилом у вирішенні будь-яких комунікаційних проблем: йти до храму на зустріч із живим Богом, розуміти, що це лише зустріч для мене і Нього – і нікого більше.

Юліана ЛАВРИШ
(«Духовна велич Львова»)

Фундамент парафії

На парафії святого Йосафата є ще трохи людей, які пам'ятають молоденького (32 роки), відданого служінню священика Артемія Цегельського, якого в 1945 році запросив ректор Духовної семінарії о. д-р Йосиф Сліпий зі Стрия до Львова для ведення музичного життя семінарії, одночасно даючи йому постійне місце праці і проживання на парафії св. Йосафата (колись вул. Замарстинівська, 100).

Та недовго служив молодий священик в каплиці на Замарстинівській. Недовго проживали в скромній хатинці з їмостою Мартою і трьома маленькими дітьми. 1946 рік став роком ліквідації УГКЦ. Отець Артемії зробив свій вибір, як це зробив і його батько отець Ігнатій. Його забрали зросто з Літургії 17 січня 1946 року. Люди бігли за машиною, яка відвозила їхнього отця в тюрму на Лонцького, а він просив уже з вантажівки: «Віднесіть Святі Тайни до костела отцям-капуцинам, щоб не були зневажені; заховайте речі з церкви, моліться». Прийшли отці-капуцини, згадує їмость Марта, забрали чашу зі Святими Тайнами, і люди, плачучи, відпровожували їх аж до костела...

За відмову від співпраці з окупантом і відступити від віри батьків обидва – батько і син – одержали по статті 54-10а. Вони зробили свій вибір, за який заплатили тюрмою, каторгою, приниженням і безправністю, засланням в сибірські ліси Воркути, Печори, Інти.

Повернувшись з сибірської каторги разом з родиною, отець відвідував своїх парафіян на Замарстинові як учитель музики, а діяв як катакомбний священик, євангелізуючи родини, залишаючи пам'ятні карточки відвідин, які сьогодні є рідкісним документом підтвердження шлюбів, хрищень. Відвідуючи родини, дарував їм церковні календарі, які виготовляв фотоспособом брат Іриней, ЧНІ, і ручно написані молитвенники, які дарував подружжям та при Першому Св. Причастю. Завжди вірив, що «імперія зла розвалиться». Не дочекався... Помер у 1985-му.

Ось скарб парафії св. Йосафата, у фундаменті віри якої лежить ісповідництво та вірність її пароха Христові в часі комуністичного терору! Ось насіння парафії св. Йосафата. Ось на таких прикладах маємо будувати нашу віру і надію. Там, в далекому Сибірі, він казав своїм дітям: «Ви побачите, як наша Церква встане во славі, а ворог буде поганьблений». А діти слухали і не уявляли собі, як це може статися.

Твердою була віра в підпільній Церкві. Тому й не бракувало покликаних до священства, яких навчав і готував о. Артемії, залишивши після себе багато рукописних підручників, ручно писаних молитвенників для подруж, для дітей. Все це старанно переховувалося під час обшуків КГБ. Сьогодні ці речі стають музейними реліквіями. Бережімо їх. Бережімо пам'ять про тих, які вложили свій наріжний камінь в будову парафії святого Йосафата.

До 1985 року обслуговував о. Артемії свою парафію, поки не спочив у Бозі і був похований товаришами о. Смалем, о. Заставним, о. Білінським на Личаківському цвинтарі.

Після виходу Церкви з підпілля я часто відвідувала владика Філімона Курчабу. Одного разу навіть на доручення владика Володимира Стернюка супроводжувала до нього першого гостя з Заходу – єпископа Йозефа Штімфле. «Це резиденція єпископа?» – здивовано запитав гість із Австрії, коли ми заходили до скромної хатинки владика Філімона.

Розмова між владиками відбувалася по-французьки. Єпископ Штімфле був захоплений високоосвіченістю і мудрістю нашого владика, захоплений Україною, хвилюю піднесення.

Одного разу владика Філімон сказав мені, що є потреба відродити в приміщенні костелу замарстинівську парафію. Я попросила, щоб назвати іменем св. Йосафата. «Ми вже про це думали», – усміхнувся владика...

Леся КРИГ'ЯКЕВИЧ-ЦЕГЕЛЬСЬКА,
донька отця Артемія

КИЇВСЬКА ЦЕРКВА ВІЗАНТІЙСЬКОГО (СХІДНОГО) ОБРЯДУ

(Закінчення,

початок у попередніх числах газети «Мета»)

Тим часом наступником Станіславського єпископа Юліана Куїловського стає чернець, граф, висвячений на єпископа в 1899 році Андрей Шептицький – нащадок славного старинного роду Шептицьких, одна з найвидатніших постатей в першій половині ХХ століття в УГКЦ та Католицькій Церкві загалом. Він починає своє управління єпархією зі звернення до вірних єпархії пастирським листом, в якому окреслює першочергові завдання, які необхідно вирішити, і пропонує, яким чином можна їх розв'язати. Сформульовані Андреем Шептицьким проблеми не менш актуальні й сьогодні – понад сто років по тому. Наголосимо на деяких із них:

«1)... народ, живучий на землі, яку йому дав Господь, з бажанням, щоб цю Божу батьківську землю любити та не спускати її з рук (чужинцям – М.В.), і на ній дороблятися добробуту, на взірєць інших народів.

2) ... хоче бачити свій народ фізично сильний і розумово розвинутий..., щоб народ не марнував своїх основних сил неморальністю і п'янством... Він доказує, для матеріальної сили народу не є потрібне велике число багатіїв, а вистарчить мати пересічну заможність усіх перейнятих християнським законом справедливості, любові і почуття людських обов'язків ..., щоб народ держався разом, бо тоді в кожному ділі буде сильним.

3)...коли народ темний, він легко марнує усе, що має, будуть його ошукувати на кожному кроці...

4)... виховання молоді народу до самостійності і індивідуального почуття, щоб через таке виховання народ числив на себе, не оглядаючись на поміч правительства і краю..., щоб будучі покоління взяли в свої руки торгівлю та промисел, бо слабим є те суспільство, що не має промислу, й убогим, якщо у нього торгують чужинці».

Далі Шептицький звертається до світської інтелігенції, яка має бути просвітителем народу, засуджує легкодухість і брак розсудливості та закликає виховувати християнський патріотизм у народі, наголошуючи на патріотизмі Христа і Павла, патріотизмі духовенства, яке любить свій народ не на словах, а справами і самопожертвою для добра народу. Він наголошує, що роздори, ненависть, зайва партійність вносять руїну в самі основи буття народу, нищать його з середини.

Другий його пастирський лист, звернений до духовенства, говорить про складну і трудну працю священників не тому, що спасіння людей перевищує людську силу, але й тому, що наша діяльність і наша праця – це боротьба проти зла, в якому б вигляді воно не проявлялося. Далі владика наголошує, що важливим є відношення між духовенством і світською інтелігенцією у суспільному житті, про їхню роль і працю на благо українського народу. «Ще донедавна священство мало в нашій суспільності перший

(Далі – у колонці на 15 стор.)

Як поводитися у храмі

Обрядові питання

Знайти відповідь на запитання такого змісту допоможе доктор богословії п. Тарас ШМАНЬКО, автор книжки «Як поводитися у храмі». Сьогодні продовжуємо її публікацію. (Початок у газеті «Мета» № 95/6 за червень 2013 р.)

ТАЇНСТВО ПОКАЯННЯ

Покаяння (інші назви – сповідь, примирення, навернення) – це таїнство, в якому дарується прощення гріхів, вчинених після хрещення, тій людині, яка щиро в них кається та визнає їх перед священником.

У таїнстві покаяння християнин примирюється з Богом та Церквою, через що знову віднаходить втрачену через гріхи благодать. Прощений і зцілений грішник наново з'єднується з Христом. Він отримує мир та спокій сумління, духовну розраду, а також зодягається силою з висоти для подальшої боротьби з гріхом.

• **Як потрібно готуватись до таїнства покаяння?**

Щоб добре приготуватись до таїнства покаяння, християнин має:

а) усвідомити свої гріхи;

б) розкаятись у них;

в) постановити більше їх не повторювати.

А). Усвідомити свої гріхи. Бажання сповідатися – це бажання покинути грішне життя. Отож, тепер, коли є намір змінити своє життя, слід критично переглянути свої думки, слова та вчинки, щоби з'ясувати, що саме потрібно змінювати.

Для цього потрібно зіставити закон Божий з власним життям, аби побачити, в чому вони розходяться. Щоб нічого не залишилося поза увагою, варто дотримуватись якоїсь послідовності. Можна переглянути всі свої обов'язки щодо Бога, ближнього та самого себе, а потім під цим кутом зору оцінити своє життя. Або ж можна переглянути одну за одною десять Божих заповідей та блаженства, оцінивши, чи відповідає їм наше життя. Також варто скористатися деякими оповідями із Нового Завіту, в яких описано дух християнського життя, а саме: 5-7 глави Євангелія від Матея, в яких Спаситель розповідає про закон християнського життя;

12-15 глави Послання до римлян, 4-6 глави Послання до ефесян, у яких апостол Павло коротко описує діла, до яких зобов'язаний християнин.

Унаслідок такого перегляду власного життя виявимо багато недобрих учинків, слів, думок, почуттів та бажань, яких слід уникати, а також багато добрих справ, які ми не вчинили. Слід пам'ятати, що іспит сумління може бути безрезультатним, якщо християнин аналізує свої вчинки поверхнево.

Б). Розкаятись за скоєне. Пізнавши свою гріховність, потрібно розбудити в собі почуття щирого жалю за кожен вчинений гріх. Часто не просто щиро розкаятись, оскільки хитка людська природа постійно вишукує собі різні виправдання: «Я вчинив це через свою неміч, темперамент, через збіг обставин, під впливом».

Не варто прислухатись до цих нашіптувань, тому що згоди на гріх ніхто ніколи не може домогтися – це завжди справа людської волі. Тільки-но людина у своєму серці визнає, що в усіх вчинених гріхах винна вона сама, у ній почне народжуватись почуття розкаяння. Це той момент, коли каяника інколи може охопити розпач. Мета цього почуття жалю не в тому, щоб довести людину до розпачу, а щоб через знищення старого збудувати нове.

В). Постанова вправитись. Цим новим є надія на те, що все це можна виправити.

Здавалось би, що від почуття жалю за гріхи – пряма дорога до обіцянок, хто дає таку обіцянку, має бути впевнений у двох речах: по-перше, що його гріхи можуть бути прощені, по-друге, що він може отримати силу виконати обіцянку. Отож, перш ніж давати обіцянку, людина має воскресити в собі віру в те, що гріхи усіх людей, а, отже, і її, прибиті до хреста смертю Спасителя.

Далі потрібно розбудити в собі міцну впевненість, що у таїнстві покаяння та Євхаристії буде дана сила для виконання обіцянки на повернення. Ця впевненість зродить у людині готовність з Божою поміччю працювати над своїм внутрішнім наверненням.

• **У яких випадках священник може не дати розрешення під час таїнства покаяння?**

Існують гріхи, розрешити від яких має право лише вища церковна влада. Порядок розрешення у таких випадках визначено церковними законами.

Оскільки метою сповіді є визнання власних гріхів, покаяння і відвернення від грішної поведінки, то священник може не дати розрешення, якщо людина не шкодує за вчинені гріхи, вважає, що вчинила правильно, і не бажає виправляти.

Якщо особа живе у цивільному подружжі, не маючи церковного шлюбу, то також не може отримати розрешення, поки не врегулює свій подружній

статус відповідно до церковних норм. Буває й так, що один з подругів не хоче приймати таїнство шлюбу, й це спричинює кривду іншій стороні, яка не має змоги сповідатися та причащатися. Якщо ви опинились у такій ситуації, то зверніться до свого пароха або єпископа. У таких випадках єпископ може «оздоровити подружжя в корені» (церковна влада розглядає таку ситуацію і в разі позитивного рішення видає декрет про «оздоровлення подружжя»), після чого ваш шлюб відповідатиме церковним приписам. Відтоді така особа зможе приступати до таїнства покаяння та Євхаристії.

• **Як діяти в ситуації, коли немає жодної можливості отримати прощення гріхів у таїнстві покаяння?**

Якщо немає священника, який би міг вислухати сповідь, можемо збудити в собі почуття глибокої душевної скорухи, зробити іспит сумління, розкаятись у своїх гріхах та постановити їх більше не повторювати. А в невідкладному випадку (якщо є загроза смерті) треба пережити в серці глибокий жаль за свої провини і перепросити Бога, віддаючи себе вповні в Його руки, як люблячому і милосердному Отцеві. Також слід постановити при найближчій нагоді висповідати свої гріхи духовному отцеві.

(Далі – у наступних числах газети «Мета»)

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ У ЖИТТІ МИРЯНИНА

Історія Церкви

Даючи апостолам споживати Своє Тіло та Кров у вигляді хліба і вина, Христос словами: «Це чинить на спомин про Мене» (Лк. 22, 19) заповів своїм учням робити те, що Він зробив під час Тайної Вечері, тобто перетворювати хліб у Його Тіло, а вино – у Його Кров, і споживати їх. Роз'яснюючи цю заповідь Ісуса Христа, апостол Петро пише: «Бо кожного разу, коли ви споживаєте хліб цей і п'єте чашу цю, смерть Господню сповіщаєте, доки Він прийде» (1 Кор. 11, 26). Тобто він конкретизує, що таїнство Євхаристії здійснюється на згадку («спомин») про спасенні Стражданні Христа і чинити це потрібно аж до Його «другого і славного зновупришестя». Апостоли виконували цей заповіт Учителя, те саме робили і роблять досі їхні послідовники на Землі (єпископи та священники), і так триватиме аж до кінця світу, адже це не просте згадування подій минулого – це заповітний спомин тайни спасіння у Христі.

Пригадавши Тайну Вечерю з установчими словами переміни хліба і вина у Тіло і Кров Христові, священник тихо промовляє молитву спомину про Страсті Христові: «Тому то, споминаючи цю спасенну заповідь і все, що ради нас сталося: хрест, гріб, триденне воскресення, на небеса восходження, праворуч сидіння, друге і славне зновупришестя». Ця молитва мов би підбиває підсумок, заради чого Ісус прийшов на землю, а пройти це все Йому було потрібно заради нашого спасіння.

Характерно, що у цьому євхаристійному згадуванні стираються грані минулого – спомин про Страсті Христові, як про одне з тих добродійств, що були вчинені Богом для людського роду (хрест, гріб, триденне воскресення, на небеса восходження), теперішнього – спомин про праворуч сидіння та майбутнього – спомин про друге і славне зновупришестя. Отже, євхаристійна словесна й безкровна служба відбувається поза часом, вона не підпорядкована законам нашого чуттєвого сприйняття і нашої логіки.

Завершуючи молитву спомину про Страсті Христові, священник низько вклоняється та підносить Святі Дари (дискос із хлібом і чашу з вином) у руках, складених навхрест, що означає розп'яття на хресті, і жертву містично присутнього на престолі Божого Сина Небесному Отцю, виголошуючи: «Твоє від твоїх тобі приносимо за всіх і за все». Зміст цих слів такий: «Боже, це є Твоя жертва, і ми приносимо її Тобі, бо свого нічого не маємо такого, щоб було добрим і Тебе гідним». Тобто Син приноситься Отцю від тих, що прийняли й увірували в Нього, і тепер є синами Божими по благодаті всиновлення, тому «від твоїх». Вираз «за все» означає, що цю жертву

приносимо за великі і різноманітні милості, одержані від Бога, яких ані перерахувати, ані досягнути не можемо. Вираз «і за всіх» означає, що ми приносимо цю жертву Господу Богу за всіх людей, за живих і померлих, за своїх і чужих, за близьких і далеких, за друзів і недругів.

На цей виголос священника віряни вклоняються і співають: «Тебе оспівуємо, Тебе благословимо, Тобі дякуємо, Господи, і молимося Тобі, Боже наш» (прославляємо Тебе, Ісусе, що мов, у Вифлеємській печері народжуєшся на наших престолах і як на Гол-гофі вмираєш за наше спасіння та за наші гріхи). Ця церемонія піднесення Святих Дарів нагадує нам хвилину, коли Христос, приносячи в жертву Богу Отцеві Своє Тіло та Кров, умираючи на хресті голосно вигукнув: «Отче, у Твої руки віддаю дух Мій» (Лк. 23, 46).

МОЛИТВА ПРИКЛИКАННЯ СВЯТОГО ДУХА

НА СВЯТІ ДАРИ І ЛЮДЕЙ

Відомо, що зерно Божого милосердя, кинуте в ниву людських сердець, не може зійти без благодаті Святого Духа. Адже навіть у серцях апостолів, яких Ісус Христос навчав три роки, воно зійшло не відразу – апостоли відрикаються від Христа (ап. Петро не зізнається, що був Його учнем), не довіряють Йому (невірство ап. Фоми у воскресіння Христа). Проте вони стали зовсім іншими, коли на них зійшов Святий Дух, і вони не лише самі збагнули суть Христової правди, віддали за неї життя і таким чином врятувалися, але поширили її по всьому світу для спасіння інших.

Річ в тому, що у справі людського спасіння безпосередню участь бере Трійний Бог. Бог – Отець (через створення – дав нам тіло і душу). Бог – Син (через відкуплення – вмираючи на хресті, Він звільнив нас з-під влади диявола, відкупив наші душу й тіло від гріха та повернув нам право на небо, яке ми через гріх втратили). Бог – Дух Святий (через освячення, коли під впливом животворної благодаті Святого Духа зерно відкуплення людського роду проростає в людських душах, росте і приносить плоди спасіння). Отже,

наша душа не буде врятована доти, доки Святий Дух не оживить, не просвітить, не зростить її Своїми ласками.

Саме задля цього після піднесення Господу жертвних Дарів, священник ставить їх на престол, низько кланяється їм і тихою молитвою, з піднесеними до неба руками, звертається до Бога: «Ще приносимо Тобі цю словесну й безкровну службу, і просимо, і молимо, і благаємо: Зішли Духа Твого Святого на нас і на ці предлежачі дари».

Далі священник рукою благословляє дискос і чашу із жертвними Дарами та тихо промовляє молитву, в якій прикликає Святого Духа зійти на предлежачі жертвні Дари, щоб ці Дари були причасникам на світлість та чистоту душі, на відпущення гріхів, на з'єднання з Сином Божим – Ісусом Христом та Святим Духом. І Дух Святий творить це чудо – Він сходить на хліб, що на дискосі, і вино, що в чаші, і оживляє їх. Тепер у Святих Дарах те Тіло і та Кров, які з'єднані Духом Святим в одне Тіло, народжене від Пресвятої Богородиці, поховане, воскресле на третій день, вознесене на небеса, і яке сидить праворуч Отця. Священник перед ними чинить земний поклін (у храмах Греко-Католицької Церкви – низький поклін).

Священник у цій молитві також просить Господа, щоб Святий Дух зійшов і на віруючих у храмі, щоб Він увійшов до них і підготував їх до прийняття Ісусової жертви – Святого Причастя. Адже Жертва Христа лише тим принесе плід спасіння, кому Святий Дух оживить серця. Якщо у нашій душі не буде Святого Духа, коли нею володіє гріх і диявол, то жертва Святої Літургії не принесе нам спасіння. І ми надіємося, що Дух Святий, зійде на нас – учасників сьогоднішнього таїнства Євхаристії, яка була звершена під час цієї Божественної Літургії, оживить і просвітить нашу душу, очистить її від гріха, щоб через Святе Причастя з'єднатись із Сином Божим – Ісусом Христом.

Далі – у наступних числах газети «Мета».

Богдан КУДЕРЕВКО

вирішальний голос. Увесь народ повинувався йому... Священники були між собою солідарні, за одним стояли всі. Сьогодні часи змінилися. Через розвиток політичного життя... ріст літератури дійшло до того, що священники вже в не однім ділі уступають перше місце світській інтелігенції... священство саме між собою є поділене... Часи, коли українську інтелігенцію представляли лише священники, минулись безповоротно і без жалю для нас».

Особливо наголошував Шептицький на священних обов'язках духовенства служити своєму народові, бо «Христос в наші руки віддав діло спасіння нашого народу». Кожен священник повинен виконувати свій обов'язок молитвою, добрим словом, доброю порадою, життєствердною просвітою, «трудою і жертвою» в душі Христової віри: «Ми свої обов'язки сповнимо, бо ми знаємо, що коли ми цього не зробимо, наш народ пропаде».

Молоде покоління – основа буття народу, і тому він звертає увагу духовенства на повсякчасне виховання молоді, яку видає з рук «світ лукавості, а тому треба» й собі приєднувати і беззастережно утверджувати у ній переконання християнського життя. І головне – Шептицький розуміє, що в єдності – сила, і це, насамперед, стосується клиру, бо без єдності не можна розраховувати на успіх.

Митрополитичий престол Андрей Шептицький зайняв у 1901 році і був повністю свідомий свого покликання – душпастирського і світського. Він не розділяв і не протиставляв цих двох сфер діяльності, а вважав їх двома сторонами єдиної дії душпастирства. Як згадує єпископ Андрій Сапеляк у своїй монографії «Київська Церква на слов'янському Сході» (Буенос-Айрес; Львів, 1999 р.), «з приходом на Львівський престол Андрея Шептицького почалася нова доба в історії Київської Церкви. У Галичині це була передусім доба її очищення від латинських літературних запозичень, а в Російській імперії – відмова від цілковитого ототожнення з московським антикатолицьким православ'ям». Церква – це могутня духовна сила, яка, консолідуючи національно, морально і духовно народ, може скерувати його на самооздоровлення національного ества та на освідомлення державотворчих завдань з урахуванням тих складних відносин, у яких опинився український народ під чужим пануванням. «За цих обставин, – наголошує єп. Сапеляк, – Андрей Шептицький став ідеологом єдності Української Церкви в Київському патріархаті. Він прагнув також усіма силами об'єднати український народ в одній незалежній державі. Цим високим ідеалам Андрей Шептицький посвятив самого себе і своє трудолюбиве життя».

Перша мета його в Україні збулася – маємо незалежну державу, а друга – про Єдину Українську Помісну Церкву з Київським Патріархатом – маємо надію, скоро теж виповниться.

В єдності – сила народу! Боже, нам єдність подай!

P.S. Незважаючи на незаперечні заслуги перед Христовою Церквою взагалі, і, зокрема, Українською Греко-Католицькою (Унійною Православною) Церквою, митрополита Шептицького так і не іменували кардиналом, але це тема, що вимагає окремого дослідження.

Микола ВИТРИХОВСЬКИЙ,
Лауреат Державної премії України
в галузі науки і техніки

«Засліпили диявола правдою»

Промовляючи Символ віри, серед іншого, стверджуємо: «Вірую в єдину святу соборну і апостольську Церкву», – тобто ми віруємо в ту Церкву, котру оснував Господь наш Ісус Христос. Вона є єдиною, хоч можемо спостерегти поділ християн, зокрема, і в обрядових питаннях. Обряд – це є своєрідний погляд на життя Церкви. Умовно Церква має два основних обряди: Західний або Латинський і Східний або Візантійський.

Оснувавши свою Церкву, Господь залишається у ній, зокрема, у Святому Писанні, а також у Святых Таїнствах, котрих є сім. Особливе значення для спасіння християнської душі мають Сповідь та Святе Причастя, або, як кажемо, Пресвята Євхаристія. У відношенні до Пресвятої Євхаристії як Західна так і Східна вітки Церкви мають властиве бачення. Східні християни вживають до причащення квашений хліб, і він називається просфора. Натомість західні християни вживають прісний хліб і він має назву гостія.

Особливий випадок стався нещодавно у США, де прихильники Сатани або «сатаністи» викрали з одного із храмів освячену Гостію.

Метою викрадення святощів мало бути проведення так званої «чорної меси», яка без автентичної освяченої Гостії є неможливою. Місцевий архієпископ Пол Коклей стверджує: «Вони не можуть

здійснити свій сатанинський ритуал без освяченої Гостії. Також вони не можуть ніде придбати її, лише викрасти». Виявляється, що ключовою частиною «чорної меси» є осквернення і знищення освяченої Гостії. Без неї «чорна меса» немає жодного сенсу.

Щоб відвернути наругу над Євхаристією, архієпископ Пол Коклей подав позов до суду Оклахоми, щоб останній заборонив проведення «чорної меси», яка була запланована на вересень в Оклахома-Сіті. У позові стверджується, що організатори «чорної меси», які запевняють, що володіють автентичною освяченою

Гостією, отримали її лише шляхом обману. «Наша юридична справа дуже проста: освячена Гостія належить Церкві», – пояснив адвокат дієцезії Майкл Каспіно. Тут варто відмітити, що губернатор Оклахоми Мері Феллін хоча й засудила намір влаштувати «чорну месу», але зазначила, що не втручатиметься, щоб зупинити хід подій.

Вирок суду був однозначний: святощі повинні бути повернені Церкві. Отримавши звістку про постанову суду, лідер сатаністів погодився повернути Гостію архієпископу Полу Коклею.

«Я радий, що ми змогли забезпечити повернення освяченої Гостії і запобігти її оскверненню, яке мали намір вчинити сатаністи під час «чорної меси». Як і раніше, я стурбований тим, що вони могли накоїти за посередництвом темних сил у нашому місті, а також непокоюся про духовну небезпеку, яка постала перед усіма, хто був задіяний у цю справу прямо чи опосередковано», – сказав архієпископ Пол Коклей. А адвокат Каспіно додав: «Ми засліпили диявола правдою».

о. Іван ГАЛІМУРКА

Як Церква ставиться до пластичних операцій?

Все більшої популярності у світі набувають різні пластичні операції. Про те, як Католицька Церква ставиться до хірургічної зміни зовнішності, розповідає о. Кишицкоф Запапа.

«Якщо операція не шкодить здоров'ю, яке є Божим даром, то це не гріх. Неприйняття себе, бажання змінити своє тіло – це не гріх, а внутрішня проблема людини. Однак не завжди зміни тіла йдуть на користь людині. Бог сотворив її такою, якою вона є, і Церква говорить про те, що треба приймати себе.

Церква не виступає проти того, щоб люди міняли собі форму вух, носа або підтягували шкіру – знову ж таки, якщо це не відіб'ється на здоров'ї. Але часто такі операції не знімають проблему. Особливо, якщо людина у своєму житті спирається на своє тіло, вважає, що його краса – понад усе. Адже тіло не вічне, воно швидко старіє. Так, в останній день Господь воскресить наші тіла, але на перше місце треба ставити не тіло, а душу. Важливо, ким людина є, хто вона, які її цінності, яка її духовність. Необхідно в першу чергу розвивати свою духовність через віру за допомогою молитви і

Слова Божого.

Сьогодні світ пропонує сприймати тільки тих, хто красивий, нав'язуючи при цьому нам стандарти, норми краси. А насправді кожна людина гарна. І тому важливо сприймати себе таким, яким є.

Якщо головне – це краса тіла, то чому так багато розлучень серед красивих молодих пар? Чому красиві багаті люди здійснюють самогубства? Тому що одне лише тіло не задовольняє, не приносить щастя. Як казав святий Іван Павло II – «бути», а не «мати».

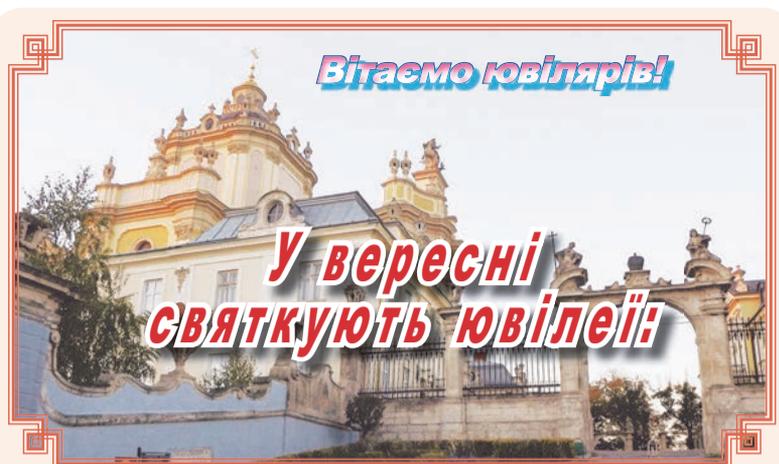
Наведемо також цитату з популярної книги відомого католицького священика Ксаверія Кнотца «Секс. Невідоме про відоме», в якій він, зокрема, розмірковує про пластичні операції: «Однією з найбільш популярних процедур, що дають надію в найкоротший термін повернути гарну фігуру, є ліпосакція – видалення жирових відкладень. Всупереч видимості, це дуже небезпечна операція, яка може призвести, зокрема, до смерті. Ін'єкції ботокса, що розгладжують зморшки, здаються невинною процедурою. Однак ботокс – це отрута, сильний токсин, який може спровокувати незворотний параліч м'язів.

У традиційному розумінні турбота про тіло – це турбота про те, як воно виглядає, про відповідну дієту, модний одяг, витончений макіяж, красиву зачіску, ошатну біжутерію. Всі ці способи є розумною турботою про красу тіла. Католицька мораль допускає також хірургічне втручання в тіло людини для виправлення його патологічних і деформованих частин, враховуючи, що такі деформації можуть негативно впливати на розвиток людини або перешкоджати її участі у громадському житті.

Модифікацію тіла не слід плутати з лікуванням. Модифікація ставить метою моделювання здорового тіла, а лікування – повернення втраченого з якоїсь причини здоров'я.

Тому ми захоплюємося і вітаємо можливі вже сьогодні такі операції пластичної хірургії, як, наприклад, регенерація язика за допомогою м'язів стегна, відновлення нижньої щелепи з використанням гомілкової кістки. Створення силіконових штучних грудей для жінок, що втратили груди, – також невід'ємний елемент повернення їм здоров'я. А от збільшення здорових жіночих грудей – це модифікація, яка не має нічого спільного з лікуванням.

katolik-gomel.by

Вітаємо ювілярів!

У вересні святкують ювілеї:

30-річчя священства – о. Михайло Стахнів (30.09)
20-річчя священства – о. Іван Патроник (17.09)
20-річчя священства – о. Ігор Грицунь (18.09)
20-річчя священства – о. Роман Іванців (18.09)
20-річчя священства – о. Володимир Клим'юк (18.09)
20-річчя священства – о. Михайло Моравський (18.09)
20-річчя священства – о. Віктор Назарчик (18.09)
15-річчя священства – о. Іван Турба (19.09)
15-річчя священства – о. Андрій Березівський (26.09)

55-річчя уродин – о. Зіновій Хоркавий (30.09)
50-річчя уродин – о. Ростислав Колупаєв (17.09)
45-річчя уродин – о. Роман Іванців (21.09)
45-річчя уродин – о. Євген Колосок (24.09)
45-річчя уродин – о. Ігор Грицунь (25.09)
40-річчя уродин – о. Петро Терлецький (01.09)
40-річчя уродин – о. Сергій Олійничук (08.09)
40-річчя уродин – о. Богдан Печара (23.09)

ОТЦІ-ПУСТЕЛЬНИКИ СМІЮТЬСЯ

Не говоріть мені про ченців, які ніколи не сміються. Це смішно...

Один огрядний бедуїн прийшов якось до отця Сисоя.
– Отче, – каже він, – дай пораду, як мені схуднути.
– Взагалі-то я не даю таких порад, – промовив у відповідь старець. – Спробуй подовше поїздити на верблюді. Можливо, це тобі допоможе...
Через якийсь час отець Сисой знову зустрівся з цим бедуїном і поцікавився, як його справи.
– Прекрасно, – каже бедуїн. – За два тижні мій верблюд схуд на сорок фунтів.

Якось один із братів запитав ігумена:
– Чи повинні ми остерігатися навіть літніх жінок?
– Літні жінки, – відповів старець, – як трояндовий куц: пелюстки опали, але шипи залишилися.

Один молодий юнак висловив бажання вступити до монастиря Енатон. Старець почав його розпитувати, бажуючи випробувати, наскільки серйозно той вирішив полишити світ.
– Якби у тебе були три золоті монети, ти віддав би їх жебракові?
– Від щирого серця, отче!
– А три срібні монети?
– Охоче!
– А якби у тебе були три мідні монети?
– Ні, отче.
– Чому ж? – вигукнув здивовано старець.
– Бо в мене справді є три мідні монети.

«Львівська обласна Спілка політичних в'язнів України, яка ініціювала видання історичного нариса для вшанування пам'яті церкви Св. ап. Андрія і св. Володимира на Богданівці у Львові, знесеної комуністичним режимом, плануючи в окремому розділі увіковічнити й пам'ять душпастирів, які відправляли в цій церкві, звертається до родин:

бл. п. о. ЄВГЕНА ГАВРИЛЮКА (1888–1944);

бл. п. о. ІВАНА НОВОСАДА (1882– ?);

бл. п. о. ВАСИЛЯ НАВРОЦЬКОГО (1864–1941)

зателефонувати за номером (098)–550–73–18.

Будемо дуже вдячні, якщо відгукнетеся на наше прохання».

Свідоцтво про реєстрацію
КВ 4266

При передруку матеріалів посилання на газету «МЕТА» обов'язкове!

Над випуском працювали:

головний редактор:

о. Іван ГАЛІМУРКА,

літературний редактор Святослав СМУК,

більдредатор і технічний редактор:

Вячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ.

Відгуки та пропозиції надсилати на адресу:

площа св. Юра, 5, м. Львів,

Україна, 79000,

тел. (0322) 79-86-93;

тел. (032) 233-40-73;

e-mail: meta.ugcc@gmail.com

meta_ugcc@ukr.net

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали. За достовірність фактів відповідає автор.

Рекламні оголошення приймаються вчитаними і відредагованими рекламодавцем.

Матеріали не рецензуються і не повертаються. Редакція може не поділяти думку автора.

Друк: ПрАТ «Видавничий Дім «Високий Замок»

Тираж: 6000 примірників, Замовл. № _____